

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

26 ВЕРАСНЯ 2009 г.
СУБОТА
№ 182
(26540)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЁЦЦА 39 ЖНІўНЯ 1917 г.

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ СА «ЗВЯЗДОЙ»!

Падпісныя цэны на газету «Звязда» (у рублях)		
Індэкс	на 1 месяц	на 3 месяцы
63850 (індыўідуальны)	10600	31800
63145 (індыўідуальныя льготы для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	9990	29970
63858 (ведамасны)	17050	51150
63239 (ведамасныя льготы для устаноў Міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	15550	46650

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

ДЗЯРЖАўНУЮ ІДЭАЛОГІЮ НЕАБХОДНА БУДАВАЦЬ НА ФУНДАМЕНЦЕ ХРЫСЦІЯНСКІХ КАШТОўНАСЦЯў

Такі пункт гледжання выказаў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўчора падчас сустрэчы з Патрыярхам Маскоўскім і ўсё Русі Кірылам.

Аляксандр Лукашэнка падзякаваў Прадстаяцелю Рускай праваслаўнай царквы за тое, што ён выканаў сваё абяцанне і прыбыў па запрашэнні ў Беларусь. «Гэта ваша Беларусь, вы павінны лічыць нашу зямлю роднай, — звярнуўся да Уладзікі Кірыла Прэзідэнт. — Гэта частка таго вялікага народа, які адносіцца да праваслаўя: у нас 85 працэнтаў вернікаў праваслаўныя. У нас ёсць магчымасць грунтоўна паразмаўляць па тых пытаннях, якія, магчыма, ёсць з пункту гледжання служыцеляў праваслаўнай царквы. Хоць мы іх абмяркоўваем штогод: два разы ў год праходзіць сустрэчы з Сінодам, дзе мы адкрыта пра ўсё гаворым».

Кіраўнік беларускай дзяржавы прызнаў, што не зусім разумее, як можна такі выліны інстытут, як царква, аддзяліць ад дзяржавы. На яго думку, дзяржава складаецца існаваць без царквы. Калі ў краіне паўстала пытанне ідэалогіі, Аляксандр Лукашэнка пранавіваў узяць за аснову хрысціянскія каштоўнасці — навошта нешта выдумляць. «Мы спрабуем аформіць нашу дзяржаўную ідэалогію, але да гэтага часу не знайшлі нічога лепшага, чым хрысціянскія каштоўнасці», — заўважыў ён.

Прэзідэнт Беларусі запэўніў, што заўсёды будзе падтрымліваць праваслаўную царкву. «Трэба далей будаваць стратэгічныя напрамкі супрацоўніцтва царквы і дзяржавы», — дадаў ён. Паводле слоў кіраўніка дзяржавы, у Беларусі дзейнічаюць 25 канфесіянальных напрамкаў, яны мірна суіснуюць, у краіне няма ніякіх міжканфесіянальных канфліктаў. Патрыярх Маскоўскі і ўсё Русі Кірыл падчас сустрэчы з кіраўніком беларускай дзяржавы Аляксандрам Лукашэнкам адзначылі, што расцэнююць сваю візіт у Беларусь як прыезд дадому.

ФОТА БЕЛТА

«Я прыехаў сюды дадому, — падкрэсліў прадстаяцель РПЦ, — нават не «як дадому», а менавіта дадому». Уладзіка Кірыл таксама адзначыў: «Патрыярх Маскоўскі і ўсё Русі не з'яўляюцца патрыярхам Расійскай Федэрацыі або якой-небудзь іншай дзяржавы. Таму што Святы Русь — наша гістарычная спадчына — рэалізуюцца ў рамках розных дзяржаў».

«Дарчы, такі феномен уласцівы і іншым сучасным цывілізацыям, калі адны і тыя ж духоўна-культурныя карані рэалізуюць сябе ў розных дзяржаўных утварэннях», — дадаў ён.

«Тое, што нашы народы маюць адзіныя карані, — вельмі важна. Таму што іх аб'ядноўвае не толькі настальгія па мінулым, але і тое, што, як вы вельмі правільна адзначылі, называецца сістэмай каштоўнасцяў», — сказаў Патрыярх Кірыл, звяртаючыся да Аляксандра Лукашэнкі. Паводле слоў Прадстаяцеля РПЦ, нават у часы, калі забаранялася само слова «Бог» і пра хрысціянскія каштоўнасці не згадвалася наогул, па сутнасці, хрысціянскія каштоўнасці ўсё роўна прадаўжалі існаваць.

«А інакш як можна растлумачыць неверагодны гераізм беларускага народа ў час Вялікай Айчыннай вайны, — адзначыў Патрыярх. — Такі самаахварны бой з ворагам немагчымы

толькі па загадзе. У аснове ахвярнасці людзей ляжалі ўнутраныя каштоўнасці, праваслаўныя хрысціянскія ідэалы».

«Таму захаванне тых каштоўнасцяў, якія для нас з'яўляюцца базіснымі, умённе адрозніць базісную каштоўнасць ад каштоўнасці надбудованай, умённе абараніць гэтыя базісныя каштоўнасці і гаюнасць вецці ў рамках надбудованых каштоўнасцяў узаемавыгадных і ўзаемапрымаальных дыялог з іншымі — гэта і ёсць аблічча сучаснай дзяржавы, якая не хоча адмаўляцца ад сваіх цывілізацыйных каранёў, але пры гэтым жадае заставацца сучаснай», — растлумачыў Яго Святысць.

Патрыярх дадаў, што ў словах Прэзідэнта Беларусі ён убачыў якраз такі правільны падыход. «Гэта вельмі правільная нацыянальная самасвядомасць. Дай Бог, каб так развівалася Беларусь», — падкрэсліў Уладзіка Кірыл. Прадстаяцель Рускай праваслаўнай царквы падкрэсліў, што пры тым, што Беларусь — краіна з абсалютнай праваслаўнай большасцю, у ёй падтрымліваюцца вельмі добрыя ўзаемаадносіны паміж рознымі канфесіянамі. «Кожны чалавек-вернік павінен мець магчымасць свабодна маліцца, выконваць свае рэлігійныя абавязкі. І пры гэтым ён павінен будаваць свае адносіны з іншымі так, каб грамадства, у якім ён жыве, не раздзялялася, а кансалідавалася», — сказаў Яго Святысць.

Паводле слоў Патрыярха Маскоўскага і ўсё Русі Кірыла, Беларусь у гэтым плане ўзорны прыклад. Найсвяцейшы Уладзіка выказаў упэўненасць, што знаходжанне ў Беларусі дасць яму магчымасць яшчэ раз сустрэцца з беларускім народам, які ён цвёрды і вельмі добра ведае яшчэ з часоў, калі быў

кіраўніком Смаленскай епархіі. «Я быў вашым суседом, таму вельмі перажываў, калі даведася, што паміж Смаленскай і Віцебскай уніі пераходзіць. І я радаваўся, як дзіця, калі даведася, што гэтыя пераходзілі былі зныты», — адзначыў кіраўнік РПЦ.

«Я вельмі рады адчуваць сябе прыналежным і да аднаго і да другога народа, адчуваюць сябе прыналежным да нашай гістарычнай святой зямлі», — сказаў Кірыл.

Вельмі важна прадоўжыць узаемадзейніцтва дзяржавы і царквы па ўмацаванні маральных устояў грамадства, захаванні культурнай спадчыны і развіцці сацыяльнага служэння, заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з прадстаяцелямі і права-слаўнай царквы.

СТАР. 2

ФОТА ЮТЕНА ПЯСЕЦКАГА

Патрыярх заклікаў беларусаў да адзінства і самабытнасці

Учора, 25 верасня, у Нацыянальным аэрапорт «Мінск» прыбыў Патрыярх Маскоўскі і ўсё Русі Кірыл з апостальскім візітам да Беларускай зямлі. Яго Святысць урачыста сустрэлі члены Сінода Беларускай праваслаўнай Царквы на чале з Мітрапалітам Мінскім і Слуцкім Філарэтам, Патрыярхіям Экзархам усё Беларусі. Ад імя дзяржавы высокага гасця віталі намеснік Прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Уладзімір Патупчык, Упаўнаважаны па справах рэлігій і нацыянальнасцяў пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь Леанід Гуляка. У сустрэчы ўзяў удзел Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Расійскай Федэрацыі ў Рэспубліцы Беларусь Леанід Сурыкаў.

Прыняўшы паднесенныя па традыцыі хлеб і соль, Прадстаяцель Рускай праваслаўнай царквы абмяняўся вітанямі і адказаў на пытанні журналістаў.

«Я з вельмі лёгкім сэрцам прыбыў у Беларусь, і гэты яркі сонечны дзень сугучны майму настрою, — сказаў Патрыярх наконце мэта свайго візіту. — Сёння Беларусь — гэта суверэнная дзяржава, якая дынамічна развіваецца. Вельмі высокі ўзровень адносінаў паміж Царквой і дзяржавай у Беларусі. Я прыбыў для таго, каб, па-першае, пакланіцца беларускім святым і каб разам памаліцца з беларускім народам. Вялікае значэнне я надаю дыялогу, які ўсталяваўся ў нас з Прэзідэнтам Беларусі. І спадзяюся, што гэта размова працягнецца. Спадзяюся таксама на сустрэчу з прадстаяцелямі грамадства, ведаю, што моладзь у Віцебску чакае сустрэчы са мною. Праграма дастаткова напружаная, але цалкам адпавядае маім чаканням, і спадзяюся, што ў выніку наведвання Беларусі я шмат убачу, даведаюся і адчую таго, што неабходна мне як Патрыярху».

Пасля аэрапорта Найсвяцейшы накіраваўся ў Мінскі Свята-Духаў кафедральны сабор. Тут Прадстаяцель ўжо чакалі духавенства і міране, якія запойнілі ўсю саборную плошчу і набіржонку.

Перад уваходам у храм Найсвяцейшы блаславіў народ, прыняў ад настаяцеля сабора крыж, асяніў ім вернікаў і прайшоў унутр, дзе пакланіўся мошчам святой праведнай Сафіі Слуцкай — абаронцы Праваслаўя ў часы ўніі. Потым Патрыярх Кірыл памаліўся перад цудатворным Мінскім абразом Божай Маці — алякункі горада Мінска і ўсё Беларусі, прайшоў у алтар. Усё гэта народ, які знаходзіўся на плошчы, мог назіраць з вялікага экрана, які быў усталяваны ля храма.

Пасля пакланення святаням Патрыярх з саборнай паперцы звярнуўся да сваёй пасты:

«Для мяне вялікая радасць ступіць на зямлю Беларускай Русі ў першы год свайго патрыяршага служэння, літаральна ў першы месяц гэтага служэння. Я ўдзячыў і ўладзіку Філарэта, і Прэзідэнта Беларусі за запрашэнне наведваць гэту зямлю. Беларусь — адзіная, арганічная частка гістарычнай Святой Русі, спадчыны святаго роўнаапостальнага князя Уладзіміра, якой мы ўсе належым праз пераемнасць, якая захавалася і захоўваецца, у Праваслаўнай царкве. Нам часам здаецца, што тое, што было ў мінулым, нас не вельмі датычыць. У многіх людзей, на жаль, у тым ліку і паўудзеньнем сучаснай адукацыі, фарміруецца памылковае ўяўленне аб мінулым як пра тое, што было і чаго ўжо больш няма. Але мінулае жыве. Уласна кажучы, сённяшняе — хуткае, гэта толькі імгненне. Я прамаўляю вам і мае словы ўжо ў мінулым. Сённяшняе — гэта толькі мяжа паміж мінулым і будучым. І калі мы занадта засяроджваем сваю увагу на сённяшнім, забываючы пра мінулае і не думачы пра будучае, мы робім вялікую памылку».

Патрыярх падкрэсліў, што гісторыя чалавецтва — гэта жывая гісторыя, і ўсё тое, што адбылося на беразе Дняпра, калі нашы продкі змылі свае грахі ў Кіеўскай купелі, мела вялікае значэнне для ўсяго наступнага жыцця народа.

Праз прычасце і наступнае выхаванне мы далучыліся да вечных і нязменных маральных і духоўных ісцін і мэтай Евангелля. Гэта сістэма каштоўнасцяў выходзіць са Слова Божлага, якая шмат разоў падмацоўвалася вопытам народа, яго мудрасцю, якая знайшла ўва-сцеленне ў творах мастацтва, культуры. Гэта сістэма каштоўнасцяў жыве і сёння. І пакуль мы знаходзімся ўнутры гэтай сістэмы, мы, праваслаўныя хрысціянне — ахоўнікі запавятай Хрысціянскага Дняпроўскага, маем надзею захоўваць сваю самабытнасць, сваё духоўнае і культурнае аблічча. Гэта мае непарэднае значэнне ў сучасным свеце, дзе змяшчаюцца нацыянальнасці і культуры, дзе ўсё ўзаемадзейнічае, і дзе захаванне ўласнага, духоўнага рэлігійнага і культурнага пачатку ёсць вялікая задача любой нацыі, якая жадае захавацца ў эпоху глабалізацыі».

Прадстаяцель нагадаў, што тыя, хто належыць адзінай Рускай царкве, украінцы, рускія, беларусы, малдаване, складаюць адно цывілізацыйнае грамадства. І гэта адзінства мае вялікае значэнне. «Можа не кожнаму сёння дадзена ўбачыць сэнс, глыбіню і ўсю важнасць гэтага адзінства, — сказаў Найсвяцейшы. — Але тут, на Беларускай зямлі, абсалютная большасць людзей разумее і розумам, і, што галоўнае, сэрцам, што азначае быць праваслаўным чалавекам, які захоўвае вялікія запаведы продкаў».

Патрыярх падзякаваў духавенству і вернікам Беларускай праваслаўнай царквы за іх працу, бо «без духоўнага складніку не можа быць росквіце і развіццё нашай народнай культуры».

СТАР. 2

ШКОЛЬНАЯ ДАРОГА

ФОТА АНАТОЛЯ КІСЕЛЮКА

Бацька вязе дачку вучаніцу Мсціслаўскай школы № 2 на ранішняе заняткі.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 26.09.2009 г. (для бн разлікаў)	
▲ 1 долар ЗША	2 761,00
▲ 1 еўра	4 052,04
1 латыўскі літ	5 732,38
1 літоўскі літ	1 173,94
1 чэшская крона	160,92
1 польскі злоты	962,79
▲ 1 расійскі рубель	91,61
1 украінская грыўна	326,26

Курсы замежных валют для безвалютных разлікаў	
Цэнтрабанк РФ	
USD	30,1370
UAH	35,5389
1000 BYR	10,9390
EUR	44,2662

Падпілі прэс-рэліз у часопіс «Галоўны Бурлацкі» ГБ на 2009 год у разліку па самай вышэйшай цэне. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У НІДЭРЛАНДАХ СУТЫКНУЛІСЯ ТРЫ ЦЯГНІКІ

У Нідэрландах адбылася аварыя з удзелам трох цягнікоў.

Сутыкненне двух таварных цягнікоў адбылося на ўчастку чыгуўкі побач з горадам Барондрэхт, што недалёк ад Ратэрдама. Пасля ў адзін з аварыйных саставаў урэзаўся пасажырскі цягнік, які рухаўся з Амстэрдама ў Бурсу. У выніку аварыі мабільнасць аднаго з таварных цягнікоў загінула, ніхто з прыблізна 150 пасажыраў апошняга цягніка не пацярпеў.

ПУЦІН І БЕРЛУСКОЊ КУПАЦЬ ВОСТРАУ?

Прэм'ер-міністраў Расіі і Італіі Уладзімір Пуцін і Сільвія Берлусконі вырашылі сумесна купіць востраў, сцярджае брытанская газета The Daily Telegraph са спасылкай на крыніцу ў Маскве.

Даталі магчымай куплі Telegraph не ўдакладняе, аднак, паводле меркавання выдання, сам факт планаў на сумесную куплю зямлі ілюструе моцныя адносіны паміж расійскім і італьянскім прэм'ерамі. Раней Берлусконі неаднаразова падтрымліваў Расію ў планах на будаўніцтва газавародаў у Еўропу і абяцаў пасадзейнічаць адмене візавага рэжыму паміж РФ і ЕС. У ліпені 2009 года італьянская газета L'Espresso апублікавала гутарку Берлусконі з дзяржаўнай з эс-корт-службы, у якой ён называў адзін з ложкаў у сваёй рэзідэнцыі «пуцінскім». Па адной з версій, гэты ложкаў яму падарыў расійскі прэм'ер, аднак у прэс-службе Пуціна гэтую інфармацыю аспрэчылі, а пазней наогул назвалі газетнай «вуткай».

ЧАРВЯКОЊ ПЕРАЛІЧАЦЬ

Брытанскія навукоўцы прыступілі да маштабнага пералічэння шатландскіх чарвякоў. Мэта дасле-

давання — вызначэнне ўздзеяння глабальнага пацяплення на папуляцыю гэтых істот.

У рамках працы навукоўцы наведваюць больш за 100 фермаў на ўсёй тэрыторыі Шатландыі. На кожнай ферме навукоўцы будуць браць узоры і падлічваць колькасць чарвякоў. Затым сабраныя звесткі будуць экстраляраваныя, каб вызначыць, колькі ўсяго чарвякоў насяляе цяпер гэтыя рэгіёны Вялікабрытаніі. Па словах даследчыкаў, іх праца мае важнае прыкладнае значэнне. Так, чарвякі дзяляцца на дзве асноўныя катэгорыі: адны аддаюць перавагу рыць гарызантальна, а другія — вертыкальна. У выніку, утвараецца сістэма каналаў, якую расліны выкарыстоўваюць для атрымання вільгаці і кіслароду. Такім чынам, колькасць чарвякоў адбываецца на якасці земляроства.

ЧЭМПІЯНАТ НА ЛЕПШУЮ ГРЫМАСУ

У мястэчку Эгрэонт, размешчаным у брытанскім графстве Камбрыя, прайшоў чэмпіят, удзельнікі якога павінны былі стварыць як мага больш выразную грымасу падчас паглынання кіслых яблыкаў. Гэты турнір праходзіць штогод у дні правядзення традыцыйнага яблычнага кірмашу.

Пераможцам чэмпіянату стаў 62-гадовы мясцовы жыхар Гордан Блэклок, які бярэ ўдзел у конкурсе больш за дзесяць гадоў. Аналагічныя спаборніцтвы адбыліся таксама сярод жанчын і дзяцей.

БАВАРАК ВІЙГРАЊ 32 МІЛЬЯНЫ ЕЎРА

Жыхар Баварыі стаў удадальнікам джэк-пота ў суме 31,7 мільяна еўра. Выйгрыш жыхара Баварыі стаў другім па велічыні ў 50-гадовай гісторыі дзяржаўнай латарэі Германіі. Ракардсменам на сёння з'яўляецца жыхар зямлі Паўночны Райн-Вестфалія, які ў 2006 годзе выйграў 37,7 мільяна еўра.

РОЗГАЛАС

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

У АПОШНІЯ ДНІ ВЕРАСНЯ ПАХАЛАДНЕ

За верасень сярэднясутачная тэмпература склала 13—16 градусаў цяпла, што на 2-3 градусы перавышала кліматычную норму, паведаміла галоўны сінноптык Рэспубліканскага гідрамэаэацэнтру Волга ФЯДОТАВА.

Умерана цёплым абяцае быць надвор'е ў гэтыя выхадныя дні. Кароткачасовыя дажджы пройдуць пераважна па паўночна-ўсходняй палавіне рэспублікі. Днём прагназуецца плюс 12—17 градусаў. У нядзелю ў асноўным без ападкаў. Ноччу і раніцай месцамі туман. Уначы 6—13 градусаў, днём да 14—20. У панядзелак — 16—21. А з 29 верасня чакаецца значнае пахаладанне. Амаль паўсюдна пройдуць дажджы. У аўторак днём тэмпература — 9—15 градусаў.

БЕЛТА.

У БЕЛАРУСІ НА 1 ВЕРАСНЯ 9 МЛН 663,4 ТЫС. ЖЫХАРОЊ

Колькасць насельніцтва Беларусі на 1 верасня, паводле аперацыйных звестак, склала 9 мільянаў 663,4 тыс. чалавек, паведаміла прэс-сакратар Нацыянальнага статыстычнага камітэта Алена Кандрэчанка. У параўнанні з 1 верасня 2008 года жыццёвы крыніца стала менш на 12,8 тыс. чалавек.

За мінулы год колькасць насельніцтва павялічылася толькі ў Мінску — з 1 мільяна 814,5 тыс. чалавек да 1 мільяна 839,4 тыс. У астатніх рэгіёнах рэспублікі колькасць жыхароў зменшылася. У выніку на 1 верасня гэтага года ў Гомельскай вобласці налічвалася 1 мільяна 462,7 тыс. чалавек, у Мінскай — 1 мільяна 449,5 тыс., у Брэсцкай — 1 мільяна 432,1 тыс., у Віцебскай — 1 мільяна 260,5 тыс., у Магілёўскай — 1 мільяна 118,8 тыс., у Гродзенскай — 1 мільяна 100,4 тыс.

У студзені—жніўні ў Беларусі нарадзілася 73,1 тыс. дзяцей — на 1,8 тыс. больш, чым у параўнанні са студзенем—жніўнем мінулага года. Памерлі за восем месяцаў 2009 года 89,4 тыс. чалавек — на 0,8 тыс. больш. Агульны каэфіцыент нараджальнасці ў студзені—жніўні гэтага года ў цэлым па рэспубліцы склаў 11,4 на 1000 жыхароў, агульны каэфіцыент смяротнасці — 13,9 на 1000 насельніцтва. Для параўнання: у студзені—жніўні 2008 года гэты паказчык склаў адпаведна 11 і 13,6 прамаля. Назіралася натуральнае змяншэнне насельніцтва — з 2,6 да 2,5 на 1000 насельніцтва. Паказчык дзіцячай смяротнасці ў студзені—жніўні гэтага года склаў 4,5 выпадку на 1000 нованароджаных (за аналагічны мінулы год перыяд — 4,6).

Сярод рэгіёнаў краіны самы высокі агульны каэфіцыент нараджальнасці адзначаны ў Брэсцкай вобласці (12,2 на 1000 жыхароў), самы нізкі — у Віцебскай вобласці (10 прамаля). Што датычыцца агульнага каэфіцыента смяротнасці, то максімальны паказчык быў у Віцебскай і Мінскай абласцях (15,9 прамаля), мінімальны — у Мінску (9,5 прамаля).

У студзені—жніўні гэтага года ў Беларусі прыбылі 12 тыс. 754 чалавекі, выбылі 4 тыс. 997 грамадзян. Міграцыйны прырост за восем месяцаў склаў 7 тыс. 757 чалавек.

БЕЛТА.

СЯРЭДНІ КОШТ КАМУНАЛЬНЫХ ПАСЛУГ ДЛЯ ДВУХПАКАЊВАЙ КВАТЭРЫ (ДЛЯ ТРОХ ЧАЛАВЕК) СКЛАДЗЕ ГЭТАЊ ВР163 ТЫС.

Аб гэтым паведаміў журналістам начальнік упраўлення камунальнай гаспадаркі і энергетыкі Мінжылкама Беларусі Анатоль ШАГУН.

У летні перыяд гэта сума складала ВР106 тыс. Гэтыя лічбы адпавядаюць тарыфам, якія былі зацверджаны ўрадам у пачатку гэтага года. Анатоль Шагун адзначыў, што летам узровень плацілы насельніцтва жыллёва-камунальных паслуг у агульным кошыце гэтых паслуг склаў 31,4 працэнта, зямой — 28,1 працэнта. У сярэднім днёвы аплаты камунальных паслуг насельніцтвам складае каля 30 працэнтаў.

БЕЛТА.

АПАКЛАСА МЕТАЛАМ

Трагічнае здарэнне, у выніку якога загінула 36-гадовая жанчына, адбылося ў ліцейным цэху Мінскага трактарнага завода.

Паводле звестак аддзялення інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінжылкама, у чацвер каля адзінаццаці гадзін дня пры транспарціроўцы распаўнара металу ад тэрмічнай лямпы да прасформы адраваўся груз разам з кабінай мотакрана, якой кіравала жанчына. У выніку аварыі яна з 96 працэнтамі глыбокай аўраўка была дастаўлена і змешчана ў бальніцу, аднак, на жаль, яе жыццё ўрадам выратаваць не ўдалося. Паведаваў па гэтым факце прадзвіццё пракуратора Партызанскага раёна.

Ігар ГРЫШЫН.

ПАШТОВАЯ МІНІАЦІОРА — ДА 600-ГОДДЗЯ ПУШЧЫ

Як паведамілі ў РУП «Белпошта», новая паштовая мініацціора выходзіць у свет тыражом 20 тысяч экзэмпляраў. Сталічныя мастакі Аксана Сузько і Іван Лукін намалявалі на трох марках блока цара запаведнага лесу Зубра з сям'ёй, а таксама аленяў і кабаню.

Віктар КУШНАРОЊ, «Мінск—Навіны».

Мінскі гарадской цэнтр недвжымасці ІНФОРМУЕ

У ізвешчэнні аб правядзенні 30 студзеня 2009 года 91-го адкрытага аукціона на право заключэння договора арэнды (сроком на 5 лет) нежилых непользуемых помешений коммунальной собственности г. Мінска (газета «Звязда» от 19 сентября 2009 г.) вносятся следующие изменения: в строках 45, 46, 47 (лоты №№ 45, 46

КОД ЦВЯРОЗАСЦІ

Балючая
Тэма

За два месяцы ў Кісялёвабудскім сельсавеце Клімавіцкага раёна закадзіравалі ад п'янтва 22 чалавекі, і ніводны з іх не сарваўся.

А справа даходзіла яшчэ нядаўна да самай кхайраці. Жанчына ўрачышта абцае кіраўніцтва не піць прама ад заўтра і акуртанна хадзіць на працу, але праз некалькі дзён — пад алкагольнымі парамі стан, так бы мовіць, зноў мяняецца на гарызанталі.

— Якая праца, які догляд дзяцей? — хвалюецца старшыня Кісялёвабудскага сельскага Савета Аляксандр Застролаў. — І давайце скажаце жорстка: альбо вы кадзіруецца ад п'янтва, альбо дзяцей забяраюць. Але без дзяцей вы спакійна піць не будзеце, а будзеце працаваць, каб кампенсавалі выдаткі дзяржаве.

Пра Дэкрэт № 18 і яго наступствы для п'яніц і нядбайных бацькоў тлумачыць жыхарка Кісялёвабуды і навакольных вёсак не трэба. Красамойрчым прыкладам з'яўляецца ляс дзювох жанчын, якія цяпер адбываюць пакаранне ў калоніі. За тое, што яны сістэматычна не хадзілі на працу і не плацілі за ўтрыманне кінутых ім дзяцей, прысутдзілі зусім не сімвалічныя тэрміны зняволення.

— Саветы прафілактыкі ў нашым раёне сёлета створаны пры кожным сельсавеце і працоўным калектыве — увогуле іх 45, — расказала начальнік аддзела ідэалягічна-Клімавіцкага райвыканкама Марыя Пракочыч. — Паслядзінні адбываюцца штоквартальна, але могуць і кожны месяц, калі ёсць патрэба. Чалавек правініўся — яго туды выклікаюць.

— Мы не караем, але імкнёмся папярэдзіць непрыемную сітуацыю, калі чалавек трапіць пад дзеянне Дэкрэта № 18, — гаворыць Застролаў. — Звычайна збіраюць поўнацукровую сям'ю, з бацькамі і сваякмі. Кажам: «Што ж вы робіце, на вас людзі глядзяць. Ці не сорамна?» Старэйка кажуць: «Кідай піць, дзетка, закадзіруйся. І тады будзе парадак».

Ніхто нікога не гнаў да медыкаў «пад пісталетам». Але праўда, што пераконвалі настойліва: адна жанчына сказала сваякам, што паедзе кадзіравацца, бо старшыня

сельскага Савета ўчапіўся і не ад'яжацца.

Ехаць трэба было ў раённы цэнтр, у Клімавіцкую балючку. Калі пад'ехала калгасная «Газель», група ў 11 чалавек была на месцы, і ўсе падпісалі дамовы на кадзіраванне. Для сельсавеца гэта быў паспяхоўны вынік дзесяці дзён дбанья: перад кадзіраваннем нельга ўжываць спіртное менавіта 10 дзён. Таму даводзілася хадзіць да людзей штодня і пільнаваць, ці не знікла раптоўна памкненне да цярозага ладу жыцця.

— Саўгас «Звянчацкі» выдаткаваў на кадзіраванне па 64 тысячы рублёў. Дамушэннасць з людзьмі простая: не плаціце нічога і больш не піце горкую, а калі зрываецеся ў п'янтва зноў — кампенсуйце выдаткі.

— Усе гэтыя людзі — маладыя: 1978—81 гадоў нараджэння: дзеці малыя ёсць, трэба ратаваць семі, — тлумачыць Аляксандр Застролаў. — Але цяпер мы бачым, што яны спраўна ходзяць на працу, працуюць добра і ў хаце парадак. Не так, як калісьці зрываўся дойка на ферме і трэба было немаведама дзе шукаць тых дзярак. Цяпер у нас ёсць ферма цярозасці, дзе ўсе працуючыні не ўжываюць алкаголю.

Савет прафілактыкі пільна сочыць за закадзіраванымі і падтрымлівае іх у новым жыцці. Кажуць, адна жанчына ўжо занялася рамонтам: набыла шпалеры і цеглу, прачы і ганак папраўляе. Іншыя семі і дзеці запасаюцца на халодны сезон: не чакаюць, калі нехта прыйдз і ўсё зробіць за іх, а клапоціцца самі.

— А адна жанчына напрасіла мяне жартаваць іншую дапамогу аказваць, — усміхаецца старшыня. — Кажы, пачала набіраць вагу, ад безалкагольнага жыцця добры апетыт з'явіўся. Пытаецца, можа, курсы ёй трэба арганізаваць? А калі сур'ёзна, то не пазнаць: гаспадыня стала займацца закруктамі на зіму, у кватэры прыбралася, дзеці акуртанія і на працы пытаньняў няма.

Праз месяц другая партыя на кадзіраванне стварылася сама сабой, калі пайшлі першыя стануючыя вынікі.

— У нас была праблемная сям'я: ён працуе ў гаспадарцы, яна — у сферы аслугоўвання, — расказвае Застролаў. — Мы закадзіравалі мужа з жонкай, а таксама брата і сястру. Атрымалася, што сваякі разам кінулі піць. І ведаецца, мужчына да быў жыццёваводам, а цяпер яму даверылі трактар. І не па манушчы яго сёння кінуць, а па імені па бацьку. Але былі і іншыя выпадкі: старая паскардзіравалі, што пасля кадзіравання сына і дачкі ёй цяпер няма з кім выпіць. Але галоўнае, што маладых выратавалі.

— Сорамна мне: я гляджу на п'яных і думаю, што і я ж такім быў, — прызнаўся адзін з закадзіраваных. — Цяпер падаецца, нават у твары нешта змянілася. Мужчыны, творцы, без фінгалу хадзяць, а жанчыны сталі цікавіцца касметыкай. Дзеці дагледжаныя, скандалаў няма. Гэта таго каштуе.

Дарчы, добраахотныя напрасіліся на кадзіраванне людзі, якіх у вёсках вялікімі алкаголікамі не лічаць, але з якімі тым не менш п'яныя зры-

вы здараліся. Мужчыны растлумачылі кіраўніцтву, што хочучы набыць аўтамабілі, спраўдзіць вялікую мару свайго жыцця, але бяда, што нялёгка сабраць грошы могуць знікнуць за адну выпадковую п'янку.

— Галоўнае, што паверылі, — радуецца Аляксандр Іванавіч. — Цяпер ужо просяць ад курэня за кадзіравацца. Зрушылася нешта з мёртвай кропкі, гэта добра для гаспадаркі, для ўладаў і ўвогуле ўсіх. Вось так рухаецца да здаровага ладу жыцця!

Старшыня Кісялёвабудскага сельскага Савета лічыць, што поўнацукровы выкарнік алкагалізм на ўрад ці магчыма, але справаваць варта. Больш за тое: калі вельмі імкнешся, то вынік абавязкова будзе. «Можа, калі-небудзь хтосьці з былых п'яніц яшчэ скажа дзякуй за тое, што яго свечасова вывелі з алкагольнага трансу і далі шанц на новае жыццё», — спадзьецца Аляксандр Застролаў.

Ілона ІВАНОВА.

Клімавіцкі раён.

П'янства — заразная хвароба? Наўедаго

Таццяна ШАМІЛІНА, намеснік галоўнага ўрача Магілёўскага абласнога наркалагічнага дыспансара:

— Я хачу параіць сваякам, якія жывуць побач з хворымі на алкагалізм, і іх блізкім сябрам: не будзеце сузалежнымі. Гэта значыць, нельга клапаціцца пра п'яніц, калі ў яго пахмелле. Нельга хлусіць на працы, што ён прыхварэў, і здабываць ліпавыя даведкі. Таму што гэта патакненне п'янства.

Надварот, трэба падставіць плячў ў барацьбе з хваробай. Трэба пераканаць, што ён — добры чалавек, які трапіў ў складаную сітуацыю. Але з кожнай складанай сітуацыі знойдзецца выйсце: трэба толькі шукаць яго, здабываць новую працу і каханана чалавек. Трэба шукаць сілы, каб пераадолець жыццёвыя цяжкасці, але не сыходзіць ад іх у багню п'янства.

І, безумоўна, трэба весці залежнага чалавек да медыкаў. Алкагалізм — гэта зусім не бязвольна, а сур'ёзная хвароба. І самому спраўдзіць з ёй складана. Тут патрэбна ўмяшанне кваліфікаваных спецыялістаў, якія зробіць тое ж кадзіраванне.

Фядора КІОНІХАВА, народная лекарка з Бялыніцкага раёна:

— Я паспяхова працавала з алкаголікамі і наркманамі ў Маскве, але ўсё ж для поспеху неабходна ізаляцыя на пэўны перыяд. Іх можна выльчыць, але

трэба, каб яны ў рот не бралі на працягу хоць бы дзесяці дзён.

На маю думку, горку пачынаюць піць ад жорсткіх энергетычных выпраменьванняў, нібыта заражаюцца п'янствам ад дрэнных людзей. Чалавек, які г'е, абражаць нельга. Таму што ты яго забіваеш гэтым дрэнным словам. А калі ты кажаш яму добрае — дык ён тады яшчэ думае...

У мяне быў выпадак на прыпынку ў Маскве: бягучы тры мужыкі, п'яныя ды з кайстрай «чарніла». Чаргу ў маршрутку яны не заўважваюць, адліваюць першых і пачынаюць садзіцца. А я ім ветліва так кажу: «Добрыя хлопці! Што ж вы робіце? Станьце ў чаргу, як гэта робяць усе». А адзін другому: «Выходзь давай! Нам жа ніхто ніколі добрае слова не скажа, адны толькі абразы. Выйдзем, жанчына сядзе». Уся чарга замерла ад здзіўлення.

А людзей, якія співаюцца, трэба ратаваць. Хоць і кадзіравацца, гэта не пашкодзіць. Калі ён увойдзе ў звычайную калыну і хоць бы год не будзе піць — гэта ўжо вялікі поспех!

Даю ім парад: трэба ім не ісці за прыцэламі, якія цягнуць у цёмную багню, а трымацца сваёй сям'і. А сваякам — падыходзіць да хворых мякка і з добром. Не пашкодзіць ім малочная сыворотка, каб пачыніць арганізм ад бруду. І трэба пераканаць п'яніц жыць нармальна.

«Прыорбанк» ААТ: юбілейны «Пенсійны рахунак»

ІНФАРМБЮРО 3

26 верасня 2009 г. ЗВЯЗДА

У цэнтры банкаўскіх паслуг 400 «Прыорбанка» ў Гомелі зарэгістравана адкрыццё 2000-га «Пенсійнага» рахунку. Юбілейным стаў карт-рахунак Святланы Васільеўны Патапківай.

Паводле слоў кіраўніка ЦБУ Юрыя Багдановіча, «Пенсійны рахунак» з'яўляецца запатрабаваным сродд пенсіянераў, паколькі прадугледжвае задавальненне патрэб на населенніцтва на самых выгадных умовах з пункту гледжання зручнасці выкарыстання гэтага рахунку, ставак і налічэння працэнтаў.

Распрацаваная ўжараненая на пачатку 2009 года «Прыорбанкам» паслуга для пенсіянераў «Пенсійны рахунак» з'яўляецца простым, зручным і бяспечным спосабам атрымання пенсіі. Адкрываючы такі карт-рахунак, пенсіянер бясплатна атрымлівае міжнародную пластыкавую картку «Прыорбанка» тэрмінам на 3 гады, на якую будзе залічана пенсія. З дапамогай пластыкавай карткі можна без камісій здымаць беларускія рублі/замежную валюту на пошце, у банкаматах або аддзяленнях банка; аплачваць камунальныя плацяжы, электраэнергію, тэлефон, тэлебананг; рабіць пакупкі ў крамах. Акрамя таго, штомесяц да астатку грашовых сродкаў далучаюцца працэнты з рахунку 14,5 працэнта гадавых. Забіраецаца магчымацца папаўняць, назапашваць і расходваць грашовыя сродкі ў любым памеры і без абмежаванняў.

Адкрыць «Пенсійны рахунак» могуць не толькі асобы, якія атрымліваюць пенсію па ўзросце, але і грамадзяне, якія атрымліваюць іншыя віды пенсій і дапамог, напрыклад, дапамогі па інваліднасці, страце кармільця і інш.

Святлана БАРЫСЕНКА.

В.а.начальнік аддзела рознічнага бізнесу Аляксей ДРАНЕЦ, уладальніца юбілейнага карт-рахунку Святлана ПАТАПКАВА і кіраўнік ЦБУ Юрыя БАГДАНОВІЧ.

КАЛЫХАНКА МАМЕ

Яе жыццё падобнае на легенду. Прыгожае, Велічанае. Пойнае мужнасці і апантанга мэтазнакіраваці. Кожны дзень становіўся подзвігам для яе. Штохвіліна яна жыла творча: пісала светлыя, філасофскія заглыбленыя вершы, услаўляла каханне і сяброўства, рабіла шматлікія пераклады на беларускую мову, каб у роўным краі сучаснікі і нашчадкі ўспрымаць светуноу класіку ў арганічнай суладнасці з укавай прастарай. У памяці землякоў і аматараў паэзіі яна застаецца светланасцю, імклівай, як лёгкаякрылая белаазёрская чайка...

На трэцім курсе Ніна Мацяш (1943—2008) — у той час вучылася ў Мінскім інстытуце замежных моў — адчула недамаганне: пачалі балезь ноі. Маладая паэтка герайчна вытрымала гэтую жыццёвую напасць. Яна закончыла інстытут, працавала на кватэры. І потым, калі не змагла нават хадзіць па кватэры, не паддалася скурушанаму адчаю — цалкам прысвяціла сябе літаратурнай творчасці. Выдала больш за дзясцатка паэтычных кніг («Агонь», «Удзяч-

насць», «Ралля суровая», «Пойны келіх», «Шчаслівай долю назаві...», «Паміж усмешкай і слязоў», «Душою з небам гаварыць» і іншай), пераклала кнігі А. дэ Сэнкт-Экзюперы, Л. Кастэні, В. Пшыборскай, Ф. Жакмэна, асобныя творы П. Беранжэ, А. Мерымэ, Ф. Шылера, Ю. Славацкага і іншых. У гэтай справе паэтку акрыляла любоў родзічці і земляку, пастаянная ўвага і штодзённая дапамога педагогаў Белаазёрска. На сустрэчах з чытачамі Ніна ісофсідна заўсёды выглядала ўзнесёлай, натхнёлай, жыццерадаснай...

Шмат вершаў Ніны Мацяш ляглі ў аснову песень. Мабыць, самая папулярная з іх — «Калыханка маме», напісаная з Інай Вінаградвай. Колькі спагады і пяшчоты перададзена ў ёй! І свечасова выказана ўдзячнасць самаму драгому чалавеку, што звычайна многім робіцца запознена. Матацкая адметнасць і псіхалагічна абгрунтаванасць тэксту і музыкі зрабілі песню «Калыханка маме» адной з любімых на Беларусі.

**Верш Ніны Мацяш
Музыка Іны Вінаградвай**
*Быць разам выпадае нам так мала...
Прыляж, мая дзверлівая мама,
Як некалі ты мне, табе спяно.
Задрэміць вей над вадыма карымі —
Не дам упасці і парушыцца я.
Сустрэнься ў сне з сабой, мая ласкавая,
З вясной сваёю, любая мая.*

*Хоць кропля з абцяганага нам маем
Збываецца праз золкі гадзі.
Прыляж, мая дзверлівая мама,
Спяно табе, як ты спявала ты.
Задрэміць вей над вадыма карымі —
Не дам упасці і парушыцца я.
Сустрэнься ў сне з сабой, мая ласкавая,
З вясной сваёю, любая мая.
Любоў нябёсы над табой трымае,*

*Любоўю зераць дні ў тваім акне.
Прыляж, мая усмешлівая мама,
Спяно табе, як ты спявала мне.
Задрэміць вей над вадыма карымі —
Не дам упасці і парушыцца я.
Сустрэнься ў сне з сабой, мая ласкавая,
З вясной сваёю, любая мая.
Гэтай песняй Ірына Кляноўская вітае сваіх родзічці і сваякоў.
Падрыхтаваў Міхась ШАВЫРКІН.*

Приорбанк RZB Group
Открытое акционерное общество

УТВЕРЖДЕНО:
Решением Наблюдательного совета «Приорбанк» ОАО
Протокол № 7
от 10 сентября 2009 г.

ЗАРЕГИСТРИРОВАНО:
Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь
25 сентября 2009 г.

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ об открытой продаже облигаций «Приорбанк» Открытого акционерного общества 13-го выпуска

1. Наименование эмитента (на белорусском и русском языках):
На белорусском языке: полное — «Приорбанк» Адкрытае акцыянернае таварыства; сокращенное — «Приорбанк» ААТ.
На русском языке: полное — «Приорбанк» Открытое акционерное общество; сокращенное — «Приорбанк» ОАО.

2. Место нахождения эмитента, телефон, факс, электронный адрес (E-mail):
Юридический и почтовый адрес: 220002, Республика Беларусь, г. Минск, ул. В. Хоружей, 31-А, тел./факс 289-90-87, 289-91-91. Электронный адрес: info@priorbank.by.

3. Сумма зарегистрированного уставного фонда:
Размер зарегистрированного уставного фонда составляет 412 279 277 350 (Четыреста двенадцать миллиардов двести семьдесят девять миллионов двести семьдесят семь тысяч триста пятьдесят) белорусских рублей.

4. Наименование периодического печатного издания, в котором ежегодно будет публиковаться бухгалтерская отчетность эмитента, и сроки ее публикации:
Периодическое печатное издание газета «Звязда» не позднее 31 марта года, следующего за отчетным.

5. Место, время и способ ознакомления с более подробной информацией (проспектом эмиссии):
Ознакомиться с подробной информацией о выпуске облигаций можно начиная с даты публикации в средствах массовой информации текста краткой информации об открытой продаже облигаций: - в центральном офисе «Приорбанк» ОАО по адресу: г. Минск, ул. В. Хоружей, 31-А с 9.00 до 12.30 и с 13.15 до 16.00; - в информационном центре «Приорбанк» ОАО (ежедневно кроме выходных и праздничных дней) по телефону +375 17 289 90 87, 187 (в Минске), 487 (для абонентов Velcom и МТС).

6. Дата принятия решения о выпуске облигаций и наименование органа, принявшего это решение:
Решение о выпуске облигаций принято Наблюдательным советом «Приорбанк» ОАО 10 сентября 2009 года, протокол № 7.

7. Цель выпуска облигаций:
Формирование ресурсной базы банка.

8. Объем эмиссии, количество и форма выпуска облигаций и связанные с ними права:
Объем эмиссии облигаций составляет 50 000 000 000 (Пятьдесят миллиардов) белорусских рублей.
Количество облигаций 500 000 (Пятьсот тысяч штук) именных дисконтных бездокументарных неконвертируемых облигаций. Серия «ПР-13», номера «000001-500000». Облигации выпускаются в виде записей на счетах. Владелец облигации имеет право на получение по ней номинальной стоимости (основного долга), выплачиваемой при погашении облигации.

9. Номинальная стоимость:
Номинальная стоимость одной облигации 100 000 (сто тысяч) белорусских рублей.

10. Период проведения открытой продажи облигаций:
Дата начала продажи: 30 сентября 2009 года.
Дата прекращения продажи: 30 марта 2010 года.

11. Место и время проведения открытой продажи облигаций:
Продажа облигаций осуществляется в «Приорбанк» ОАО по адресу: г. Минск, ул. В. Хоружей, 31-А с 9.00 до 16.00 в рабочие в Республике Беларусь дни, и/или на аукционе ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа».

12. Срок обращения облигаций и период начисления процентов:
Срок обращения облигаций: с 30 сентября 2009 года по 30 декабря 2010 года (456 дней).
Дата погашения облигаций: 30 декабря 2010 года.
Период начисления процентов: с 30 сентября 2009 года по 30 декабря 2010 года (456 дней).

13. Дата начала погашения и порядок погашения облигаций:
Погашение облигаций осуществляется 30 декабря 2010 года. Погашение облигаций осуществляется в отношении лиц, указанных в реестре владельцев облигаций, сформированном депозитарием «Приорбанк» ОАО.

Дата закрытия и формирования реестра владельцев облигаций «Приорбанк» ОАО — 21 декабря 2010 года. Со дня закрытия реестра владелец облигаций обязан прекратить все сделки с облигациями. Эмитент осуществляет списание денежных средств со своего счета по реквизитам владельцев облигаций в дату погашения облигаций. Погашение облигаций производится денежными средствами в сумме и валюте номинала облигаций. Списание денежных средств производится по реквизитам последнего владельца, указанного в реестре владельцев облигаций «Приорбанк» ОАО на дату закрытия реестра.

Обязанность по погашению облигаций считается исполненной с момента списания денежных средств со счета Эмитента по реквизитам владельцев облигаций.

14. Условия и размер выплаты дохода по облигациям, и порядок его определения:
Доходность при продаже облигаций на первичном рынке на условиях «до погашения» 16,5 % годовых. Выплата дохода по дисконтным облигациям осуществляется одновременно, при погашении облигаций.

Дисконтные облигации продаются по стоимости ниже номинальной и погашаются по номинальной стоимости. Размер дохода по облигациям определяется как разница между номинальной стоимостью и ценой приобретения облигации у Эмитента.

Цена продажи облигаций рассчитывается по следующей формуле:

$$Цп = \frac{H \times 100}{t \times t},$$
$$100 + П \times \left(\frac{365}{365} + \frac{366}{366} \right)$$

где:
Цп — цена продажи облигации;
H — номинал ценной бумаги;
П — процентная ставка, % годовых;
t — количество дней от дня продажи (покупки) облигации до 365 дня погашения, приходящееся на календарный год, состоящий из 365 дней (при этом день сделки и день погашения считаются одним днем);
t — количество дней от дня продажи (покупки) облигации до 366 дня погашения, приходящееся на календарный год, состоящий из 366 дней (при этом день сделки и день погашения считаются одним днем).

15. Условия и порядок возврата средств инвесторам при отказе от выпуска облигаций (запрете выпуска облигаций Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь):
Эмитент производит возврат средств владельцам облигаций не позднее 10 рабочих дней со дня запрета или приостановки выпуска облигаций (запрете продажи).

16. Дата и номер государственной регистрации облигаций:
25 сентября 2009 г. № 5-200-02-0347.

17. Информация об обеспечении облигаций:
Обеспечением облигаций является собственный (нормативный) капитал «Приорбанк» ОАО. Размер обязательств по облигациям не превышает 80 процентов нормативного капитала. Собственный (нормативный) капитал «Приорбанк» ОАО по состоянию на 01 июля 2009 года равен 694 549,1 млн. руб. Эмитент осуществляет выпуск облигаций в пределах данных ограничений.

18. Порядок перехода прав собственности на облигации на вторичном рынке ценных бумаг, условия и порядок досрочного погашения облигаций:
Эмитент имеет право выкупить облигации для перепродажи или досрочного погашения. Облигации могут быть досрочно погашены по решению Эмитента. При досрочном погашении оплата производится в течение 6-ти дней с момента подачи заявки владельцем облигаций на досрочное погашение. Совершение сделки купли-продажи облигаций при их обращении осуществляется в установленном законодательством порядке через торговую систему открытого акционерного общества «Белорусская валютно-фондовая биржа» и/или на внебиржевом рынке, если иное не установлено законодательством.

Председатель Правления С.А. Костюченко
Главный бухгалтер В.В. Манцивода

УТВЕРЖДЕНО:
Решением Наблюдательного совета «Приорбанк» ОАО
Протокол № 7
от 10 сентября 2009 г.

ЗАРЕГИСТРИРОВАНО:
Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь
25 сентября 2009 г.

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ об открытой продаже облигаций «Приорбанк» Открытого акционерного общества 14-го выпуска

1. Наименование эмитента (на белорусском и русском языках):
На белорусском языке: полное — «Приорбанк» Адкрытае акцыянернае таварыства; сокращенное — «Приорбанк» ААТ.
На русском языке: полное — «Приорбанк» Открытое акционерное общество; сокращенное — «Приорбанк» ОАО.

2. Место нахождения эмитента, телефон, факс, электронный адрес (E-mail):
Юридический и почтовый адрес: 220002, Республика Беларусь, г. Минск, ул. В. Хоружей, 31-А, тел./факс 289-90-87, 289-91-91. Электронный адрес: info@priorbank.by.

3. Сумма зарегистрированного уставного фонда:
Размер зарегистрированного уставного фонда составляет 412 279 277 350 (Четыреста двенадцать миллиардов двести семьдесят девять миллионов двести семьдесят семь тысяч триста пятьдесят) белорусских рублей.

4. Наименование периодического печатного издания, в котором ежегодно будет публиковаться бухгалтерская отчетность эмитента, и сроки ее публикации:
Периодическое печатное издание газета «Звязда» не позднее 31 марта года, следующего за отчетным.

5. Место, время и способ ознакомления с более подробной информацией (проспектом эмиссии):
Ознакомиться с подробной информацией о выпуске облигаций можно начиная с даты публикации в средствах массовой информации текста краткой информации об открытой продаже облигаций: - в центральном офисе «Приорбанк» ОАО по адресу: г. Минск, ул. В. Хоружей, 31-А с 9.00 до 12.30 и с 13.15 до 16.00; - в информационном центре «Приорбанк» ОАО (ежедневно кроме выходных и праздничных дней) по телефону +375 17 289 90 87, 187 (в Минске), 487 (для абонентов Velcom и МТС).

6. Дата принятия решения о выпуске облигаций и наименование органа, принявшего это решение:
Решение о выпуске облигаций принято Наблюдательным советом «Приорбанк» ОАО 10 сентября 2009 года, протокол № 7.

7. Цель выпуска облигаций:
Формирование ресурсной базы банка.

8. Объем эмиссии, количество и форма выпуска облигаций и связанные с ними права:
Объем эмиссии облигаций составляет 50 000 000 000 (Пятьдесят миллиардов) белорусских рублей.
Количество облигаций 500 000 (Пятьсот тысяч штук) именных дисконтных бездокументарных неконвертируемых облигаций. Серия «ПР-14», номера «000001-500000». Облигации выпускаются в виде записей на счетах. Владелец облигации имеет право на получение по ней номинальной стоимости (основного долга), выплачиваемой при погашении облигации, а также на получение дохода в виде процента (купонного дохода), начисляемого на номинальную стоимость облигаций.

9. Номинальная стоимость:
Номинальная стоимость одной облигации 100 000 (Сто тысяч) белорусских рублей.

10. Период проведения открытой продажи облигаций:
Дата начала продажи: 30 сентября 2009 года.
Дата прекращения продажи: 30 марта 2010 года.

11. Место и время проведения открытой продажи облигаций:
Продажа облигаций осуществляется в «Приорбанк» ОАО по адресу: г. Минск, ул. В. Хоружей, 31-А с 9.00 до 16.00 в рабочие в Республике Беларусь дни, и/или на аукционе ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа».

В день начала открытой продажи облигации продаются по номинальной стоимости.
Начиная со второго дня открытой продажи, покупатель также уплачивает сумму накопленного купонного дохода за текущий купонный период.

12. Срок обращения облигаций и период начисления процентов:
Срок обращения облигаций: с 30 сентября 2009 года по 28 февраля 2011 года (516 дней).
Дата погашения облигаций: 28 февраля 2011 года.
Период начисления процентов: с 01 октября 2009 года по 28 февраля 20

Крыж на зоры

Выпуск № 38 (152)

ЗАДАЧА — ПРЫШЧАПІЦЬ АД ГРЫПУ КОЖНАГА ПЯТАГА МІНЧАНІНА

Традыцыйна самы «грыпозны час» для беларусаў — другая палова зімы. Аднак спецыялісты прагназуюць, што на гэты раз «грыпозная хваля» можа накрыць Беларусь раней, да таго ж свой уклад у развіццё эпідэміі абавязкова ўнесі і пандэмічны штам, таму самы час рабіць прышчэпкі ад грыпу. Не пашкодзіць ведаць, што для фарміравання поствакцынальнага імунітэту патрабуецца ад 2 да 4 тыдняў, а максімальная колькасць антыцелаў да вірусаў групы рэгіструецца ў першыя 6 месяцаў пасля імунізацыі.

У сталіцы, дарэчы, ужо распачалася імунізацыя супраць грыпу на платнай аснове. На гэты момант для правядзення платных прышчэпак у медыцынскіх установах выкарыстоўваецца белгіскай вакцына «Інфлювак». У найбліжэйшы час чакаецца паступленне французскай вакцыны «Ваксігрып» і расійскай «Грыпол плюс». Самая танная з платных прышчэпак — «Ваксігрып» (адна ін'екцыя са шматдозавай упакойкі каштуе 20 тысяч рублёў), а тая ж вакцына, але ў аднадозавай упакойцы — самая дарагая (34 тысячы рублёў).

З сярэдзіны кастрычніка ў Мінску пачнуць прышчэпляць за кошт сродкаў гарадскога бюджэту выхаванцаў дашкольных устаноў, школьнікаў і работнікаў службы, якія забяспечваюць жыццядзейнасць горада (работнікаў водазабеспячэння, энергазабеспячэння, транспарту і г.д.). Для гэтых мэтаў закуплены вакцыны «Ваксігрып» (Францыя) і «Флюарыкс» (Германія). Усяго плануецца прышчэпіць за кошт гарадской казны 80 тысяч мінчан. Гэта ўдвая больш, чым у папярэднім годзе. Летас у сталіцы ўпершыню вырашылі стварыць для грыпу бар'ер, ахаліўшы бясплатнай вакцынацыяй дзіцячыя калектывы: выхаванцаў дашкольных устаноў і вучнёў пачатковых класаў. Менавіта там заўбяд адназначна максімальна шчыркаўляе вірус. Для ацэнкі эфектыўнасці вакцынацыі было арганізавана назіранне за калектывамі чатырох дзіцячых садкоў: у дзень садкаў прышчэпакі былі ахоплены да 40 працэнтаў дзяцей, а ў двух іншых прышчэплены былі не больш як 6-10 працэнтаў выхаванцаў. Пасля завяршэння эпідэмічнага перыяду вызначана, што прышчэплены дзеці ў 4 разы радзей хварэюць на грып, чым непрышчэплены. Прычым праведзеная вакцынацыя змяла абарончы прышчэплены дзеці не толькі ад захворвання на грып, але і кожнага тэраза, з іх — ад захворвання на ВРВІ. У працэсе назірання было вызначана, што ўзровень захваральнасці на ВРВІ і грып у калектывах, дзе прышчэпакі былі ахоплены 40 працэнтаў дзяцей, быў удвая меншым у параўнанні з калектывамі, дзе прышчэпаліся да

ЦЭЛЯКІЯ: калі кішэчнік не ў парадку

Цэлякія — хронічнае захворанне, пры якім арганізм адмаўляецца засвойваць глютен (бялок, які ўваходзіць у склад большасці збожжавых культур: пшаніцы, жыта, аўса, ячменю). Паводле ацэнкі Сусветнай асацыяцыі гастроэнтэралягаў, ад цэлякіі пакутуе каля 1 працэнта насельніцтва Зямлі. Гэта захворанне небяспечнае ускладненнямі, у тым ліку смяротнымі. Калі цэлякію не лячыць, пры цяжкім цяжкім чалавек можа памеці ад знясілення, страўнікава-кішчэннага крывацёку.

Часцей за ўсё прычына хваробы — прыроджанае недастатковае стрававальных ферментаў. Апошнія павінны расщепляць раслінны бялок, але не робяць гэтага. Спадчынная цэлякія звычайна працягваецца ў дзіцячым узросце. Нярэдка павышаная адчувальнасць да глютену развіваецца і ў дарослых — пасля моцнага нервовага ўзрушэння, сур'ёзнай інфекцыйнай хваробы, хірургічнай аперацыі ў брушной поласці або цяжарнасці і родаў.

Прыкметы хваробы могуць быць самымі рознымі. Не да канца расщеплены ферменты глытан успрымаюцца імуннай сістэмай як вораг, супраць яго выпрацоўваюцца антыцелы, якія пашкоджаюць тонкі кішэчнік, і чалавек пакутуе ад расстройства жывата, метэарызму і боляў. Менавіта ў тонкім кішэчніку ўсмоктваюцца вітаміны і мінералы. Запаленая сценка кішэчніка са сваёй задачай не справляецца, карысныя рэчывы перастаюць паступаць са стрававальнага тракту ў кроў, і паступова ў хворых на цэлякію развіваецца сімптомы ледзь ці не ўсіх відаў авітамінозу — моцная слабасць, страта вагі, зніжэнне апетыту, раздражняльнасць, пагаршэнне памяці, болі ў суставах, высьпкі на скуры, запаленне дзяснаў, трэшчывы на вуснах. Па прычыне кальцыявага дэфіцыту хутка псуецца зубы і становяцца крохкімі косці. У жанчын часта сустракаецца парушэнне менструальнага цыкла. Дзеці, якія пакутуюць ад гэтай немачы, як правіла, дрэнна растуць, знясіленыя, у іх распухлы жывот і неразвітыя мышцы.

Як ставіцца дыягназ? Пры сімптомах вітаміннай недастатковасці, слабасці, стомленасці і парушэння работы кішэчніка ўрачы бяруць у хворага аналіз крыві і вызначаюць у ёй антыцелы да глютену. (Калі тэсты з бацькоў пакутуе ад цэлякіі, дзіця нават без прыкмет захворвання варту накіраваць на аналіз, бо ў 10 працэнтах выпадкаў недастатковае ферментаў перадаецца ў спадчыну.) Нярэдка для дакладнасці праводзіцца і біяопія слізістай абалонкі тонкай кішкі — узятце невялікага аб'ёму тканкі для мікраскапічнага даследавання.

Адзіны эфектыўны метады лячэння цэлякіі — захоўванне аглятонавай дыеты. З рэцэпту выключваюцца не толькі прадукты са злакаў, але і прадукты, якія ўтрымліваюць «схаваны» глютен: каўбасы, сасіскі, мясныя і рыбныя паўфабрыкаты, кансервы, тэматныя пасты, кетчупы, паштэты, маянэз, булённыя кубкікі, крабавыя палачкі, разваршаная кава, шакаладныя цукеркі з начинкай, карамель. Дарослым не варту забываць пра тое, што да «мучных» прадуктаў адносяцца піва, гарлкі, віско — усё тое, што атрымліваецца шляхам перагонкі злакаў.

Пры гэтым захворванні дазваляецца ўжываць яйкі, ялавічы, мяса птушкі, рыбу, малочныя прадукты (тварог, сыр, кефір), мясанакоевае масла і алей, мёд, крошкі (грэчка, кукуруза, рыс), агародніну, садавіну, ягады, прывым у любой колькасці. Акрамя таго, для хворых на цэлякію расщепляюцца любыя лініі спецыяльнай «безглютэнавай» прадуктаў, якія прадаюцца ў аддзелах здаровага харчавання.

У цяперашні час лічыцца даказаным, што пры цэлякіі патрабуецца пажыццёвае захоўванне дыеты, бо адыход ад яе не толькі пагражае магчымым абастраеннем хваробы, але і значна павышае рызыку развіцця злаякасных новаўтварэнняў.

Падрыхтавала **Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ**.

ШТОСЬЦІЎ ВОКА ТРАПІЛА...

Калі гэта не парушыцца ці якое-небудзь іншароднае цела, то напузна ваш «залёты» гоць — кан'юнктыт... Так урачы называюць запаленне кан'юнктывы — слізістай абалонкі, якая пакрывае склеру і унутраную паверхню павекаў. Далікатная, тонкая, надзвычай багатая на сасуды, яна ахоўвае нашы вочы ад неспрыяльных уздзеянняў знешняга асяроддзя. Таксама, як і скора, кан'юнктыва першай адб'івае масіраваную «атаку» непрыяцеля — узбуджальніка немачы. Восць толькі шчыльнага рагавага эпітэлію яна не мае, а значыць, і пашкодзіць яе намнога прасцей.

Выявіўшы прысутнасць «ворага», кан'юнктыва адразу ж пачынае дзейнічаць — яе сасуды перапушчваюцца крывёю, развіваецца ацёк з моцным аддзяленнем сакрэту. У залежнасці ад узбуджальніка кан'юнктыт бывае алергічны, вірусны, грыбковы, бактэрыяльны... Пры алергічным запаленні вас могуць напакоціць ацёчнасць і па-

чырваненне павекаў, лущэнне скуры, моцны сверб. А «вінаваціца» ў гэтым павышаная адчувальнасць арганізма да розных хімічных рэчываў — напрыклад, сродкаў догляду скуры павек або тушы для веек. Каб пазбавіцца ад немачы, трэба ў першую чаргу выявіць алерген. А гэта — няпростая задача, справіцца з якой пад сілу толькі ўрачу.

Кан'юнктыт могуць выклікаць і вірусы. Сярод гаюльных «правакатораў» — вірусы герпесу і аднавірусу (асабліва ў перыяд прастудных захворванняў). У гэтым выпадку таксама адзначаюцца ацёчнасць павек, значнае пачырваненне вачэй, моцнае слёзачэнне, адчуванне «пяску» ў вачах. Часцей за ўсё пры гэтай немачы пашкоджаецца спачатку адно вока, а затым вельмі хутка, на працягу сутак, да яго «далучаецца» і другое.

Найбольш часта сустракаюцца бактэрыяльныя кан'юнктыты. Выклікаюць іх стафілакокі і стрэптакокі. Займець гэту немач

не складана — дастаткова быць проста пацярці вочы бруднымі рукамі. Асабліва лёгка і хутка бактэрыяльнае заражэнне пры зніжэнні імунітэту, стомленасці, пераахладжэнні. Пранушыўшы ранаіцы, вы можае адчуць, што не ў сілах распушчыць вочы з-за гнойных скурчак, што ўтварыліся на вейках за ноч. Вочы моцна чырванюць, непакоціць рэз пад павекамі, святлабоязь... Аднак, нягледзячы на такое бурнае развіццё працы, бактэрыяльны кан'юнктыт лечыцца даволі хутка правільна падарбанымі прэпаратамі, што ўтрымліваюць у сваім складзе антыбіётыкі.

Кожная разнавіднасць кан'юнктыту лечыцца па-своёму. Часам для ўдакладнення дыягназу і вызначэння узбуджальніка можа спатрэбіцца лабараторная дыягностыка — мазкі і саскрэб з кан'юнктывы, якія бярэ ўрач. Ніколі не спрабуйце лячыць кан'юнктыт самастойна! І не раіцеся з фармацэўтам каля аптэчнага акенца — так вы можаеце набыць прэпарат, які вам

супрацьпаказаны, і нанесці сваім вачам вялікую шкоду. Лячэнне павінна падбіраць толькі ўрач-афтальмолаг.

ПЕРШАЯ ДАПАМОГА
Калі вы заўважылі ў сябе сімптомы кан'юнктыту, перш-наперш прамыць вочы. Падчыдуць, напрыклад, адвар рамону аптэчнага або звычайна чорны чай. Калі гэтыя простыя меры не дадуць эфекту, абавязкова звярніцеся па дапамогу да доктара, каб не ўпусціць самы лепшы для лячэння час.

ПРАФІЛАКТЫКА
Для папярэджання распаўсюджвання інфекцыі прытрымлівайцеся наступных правілаў:
● часцей мыйце рукі;
● старайцеся не дракранацца рукамі да твару і вачэй;
● выкарыстоўвайце індывідуальныя ручнікі і аднаразовыя сурвэтки замест насовак;
● пазбягайце купання ў непраточным вадаёме (басейне).

Падрыхтавала **Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ**.

ВОСЕННЯЯ ДЭПРЭСІЯ

Каля 40% беларусаў схільныя да восенняй хандры. І звычайна гэта, адзначае **задачы кафедры псіхатэрапіі БелМАПА Ірына БАЙКОВА**, з метазаалежнасцю гэтых людзей.

Восенню яны становяцца больш адчувальнымі да парушэння біялігчных рытмаў, змянення сонечнай актыўнасці. У іх змяняецца эмацыйны фон: назіраецца упадак сілаў, пагаршэнне памяці, з'яўляецца раздражняльнасць, беспрывічынна трывога. Таксама арганізм аслабляецца фізічна. Можа з'явіцца галяўны боль, боль у мышцах, ламота ў суставах, дыскамфорт у жываце.

Як супрацьстаяць такім сезонным непрыемнасцям? Акрамя традыцыйнай парадзі вясці здарова лад жыцця, раэкамендуецца для барацьбы з немачу рабіць наступнае. Пачынаць трэба з самай ранаіцы, яшчэ ў ложку. Зрабіце некалькі практыкаванняў: ляжачы на спіне, падымце рукі і ногі ўверх, перпендыкулярна цэлу, і энэргічна пацягнуце. Потым, перад адчыненай форткай, — чарга 15-хвіліннай зарадкі. У канцы комплексу ўстаньце на наскі, падымце плечы, а потым рэзка апусціце цэлу і плечы ўніз.

Ноччу тэмпература цэла крывы зніжаецца, а менавіта цяпер, увосень, так хочацца

цяпла. Таму ранаіцы трэба прымаць не халодны, а гарачы душ — ён больш хутка адновіць вас. Гель для душу выбірайце з пахамі, якія ўзбадзяюць: экстрактам ружы, лімону, апельсіну.

На снадзенне абавязкова варту з'есці адзін яблык — у ім утрымліваюцца элементы, якія дапамагаюць арганізму вызваліцца ад залішніх рэчываў, што назіраліся за ноч. Замяніце чорную гарбату зялёнай, яна выдатна танізуе. На працягу дня аддавае перавагу зялёнай, агародніне, садавіне, асабліва цытрусавым — яны ўмацоўваюць імунітэт і нервовую сістэму. Увогуле ў харчаванні трэба аддавае перавагу прадуктам з высокім утрыманнем калію: бананам, абрыкосам, куразе, бананам, бульбе (запечанай або ў мундыраку).

Варту абмежаваць колькасць ласунак, тлустай, смажанай і вострай ежы (пры ўздзеянні магнітных паляў на арганізм, апошні пачынае горш засвойвае вугляроды, а нізкая тэмпература паветра прыводзіць да павышанага ўтварэння свабодных радыкалаў, якія паўрочна дзейнічаюць клетчачным мембранам).

Для ўзняцця імунітэту і прыліву бадзёрасці цэла настойкі элейтэракоку, лімоніку, жэньшэню. Стандартная доза па 30 кропель тры разы

на дзень. Але ўсё ж лепш па гэтым пытанні праканасультавацца з урачом. Акрамя таго памятайце, што гэтыя настойкі не глыба пры нервовым узбуджэнні.

З прафілактычнай мэтай можа выпіваць па 1/2 шклянкі настою рамону за 30 хвілін да яды 2—3 разы на дзень і шклянкі адвару шыпшыцы — за гадзіну да сну.

Таксама паціце вітаміны комплекс, выабраўшы тую, якая ўтрымлівае і мікралементы. Раэкамендуецца штодзённа праводзіць раслабляльны масаж у вобласці шыянага аддзела лязваночніка і лататка. Гэта можа рабіць і самастойна: дзьвюма рукамі пагладжвае скуру па напрамку ад шыі да плячы на працягу 10—15 хвілін.

Восенню і зімой нам патрэбна больш часу на сон, але менавіта ў гэты перыяд многія пакутуюць ад бясонніцы. Таму не глядзіце на ноч баевікі і не вырашайце важныя праблемы. Перад сном прагуляйцеся. Потым прымеце халаднават душ ці нажную ванну. Прычыне сібе спаць з адчыненай форткай. У ложку думайце аб прыемным.

І галяўнае, прывычыце сябе спакойна рэагаваць на крытычныя сітуацыі.

Вольга ШАУКО.

Метэапатлы

29 верасня ў Мінску адкрыецца 17-я Міжнародная спецыялізаваная выстава «Медыцына—2009» (праспект Пераможцаў, 14). Кожны раз гэты важны галіновы форум становіцца месцам сустрэчы вытворцаў медыцынскага абсталявання і кіраўнікоў медыцынскіх устаноў, вучоных і урачуж-практыкаў, студэнтаў медыцынскіх навучальных устаноў і прадстаўнікоў фармідуэстрыі — адным словам, усіх, хто зацікаўлены ў паліпэаным якасці медыцынскага абслугоўвання насельніцтва. Традыцыйна больш частку экспазіцыі займаюць вырабы медыцынскай тэхнікі, а таксама абсталяванне і расходныя матэрыялы. Таматыка выстава ахоплівае пераходную медыцынскую дапамогу і лабараторную медыцыну, фармакалогію і стаматалогію, раэабілітацыю і спартыўную медыцыну. Арганізатары абяцаюць, што істотна пашырыцца на будучы год выстава таксама і раздзел «оптыка». Прадстаўлена на выстава калекцыя прадэманструе новыя тэхналагічныя магчымасці сучасных матэрыялаў, а шырокае каліровавага гама і вытанчаныя мадэлі дапамогуць стварыць непаўторны індывідуальны вобраз. Новым кірункам стане раздзел «касматалогія», дзе наведвальнікі выставы змогуць атрымаць індывідуальную кансультацыю касметолога. Асобныя раздзелы выставы будуць прысвечаны здароваму ладу жыцця, здароваму маці і немаўляці.

Надзья НІКАЛАЕВА.

На ўсякі выпадак

Калі ўкусіў сабака...

Галяўнае ў такой сітуацыі — не дапусціць панікі і правільна аказаць першую дапамогу.

Безумоўна, лепш ніколі ў жыцці не трапіць «у зубы» раз'юванай жывёліне. Таму, каб пазбегнуць страшнага нападу, старайцеся дзясятай дарогай абыходзіць сабакаў «явяселі», не ўздаймайце крычачы ад размахавання рукамі ў бок малазнаёмага сабакі, не трывожце яго падчас сну і яды, не падыходзіце да маці, якая ахоўвае сваіх шчанят. Памятайце: ад сабакі нельга ўцякаць — інстынктыўна ён адразу ж кінецца даганяць вас. Не варту таксама доўга глядзець яму ў вочы — прамы погляд большасць агрэсіўна настроеных асобінаў успрымае як выклік!

Аслабце хватуку
Сабакі — яны тая ж драпежнікі. І, як належыць сапраўдным драпежнікам, ежу не жуюць, а кавалкамі адрываюць ад цэла ахвяры. Адсюль і найцяжэйшыя раны пасля ўкусу сабак. Таму ў момант нападу не спрабуйце выцягнуць нагу, руку,

галёнку або ступню (часцей за ўсё церпяць менавіта гэтыя месцы) з сабакай пачына, а наадварот, пастарайцеся ўпійнуць пацярпелую канечнасць як мага глыбей. Ірвотны рэфлекс прымуціць жывёліну аслабіць хватуку, і вы выйдзеце з падынку з найменшымі стратамі.

Аператыўныя меры
Аразу пасля ўкусу не спяйшыце перабінтаваць крываваю рану. У ёй поўна сліны і мікрабаў, што пагражае небяспечным нагнаеннем. Старанна прамыцьце месца ўкусу вадою, пажадана з анібактэрыяльным мылам, каб апраціцьце растворам фурацыліну. Падчыдуць і 3-працэнтны перакіс вадароду. Затым акуратна налажыце стэрыльную павязку — і я мага хутка звярніцеся ў найбліжэйшую лячэбную ўстанову. Гэта трэба зрабіць незалежна ад памераў пашкоджання — нават невялікі ўкус сабакі, заражаны шаленствам, уаўляе сур'ёзную пагрозу вашаму жыццю.

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

Дабрачыннасць

Жыццёва неабходныя «капеечкі»

Колішняя супрацоўніца «Звязды» Ніна Казармшыкава і яе ксяўра Ганна Лаўрыновіч разам з шэрагам іншых даслапак Рэспубліканскага інтэрната ветэранаў Вайны і Працы дапамалгі сваімі сціплымі ахвяраваннямі ў лячэнні сур'ёзна хворай дзючынкі Лізы.

Ганне Лаўрыновіч — 88 гадоў, яе мужу — 100. Разам яны бо гадую, апошнія дзесяць жыўць у інтэрната для ветэранаў. Як кажа Ганна Данаілаўна, «дзямей у нас няма, а дажываць свой век адным надта цяжка». Адна з нітак, якая звязвае жыхароў інтэрната са «знешнім сведам», — пошта. Праз яе і трапіла ў рукі старых добразаслужылых людзей астветка пра Лізу Мароз, на лячэнне якой Міжнародны дабрачынны фонд дапамогі дзецям «Шанц» збіраў грошы. «Спацатку думалася: што за фонд? А можа, жулікі так грошы «зарабляюць»? — расказвае Ганна Данаілаўна. — Але прадзяткі фонду прыхэлали да нас, мы пазнаёмліліся... Падчас абеду я абышла ўсіх нашых. Паказала партрэт дзіцяці і пачала збіраць грошы. Мы шыра хацелі, каб гэтыя капеечкі дапамалгі ўратаваць жыццё».

Да 4 гадоў Ліза Мароз расла як звычайнае дзіця, а потым з явіліся праблемы са здароўем, якія ў 6 гадоў прывялі да адмовы нырака. Патрэбны былі аперацыі ў Францыі. Адна — для падрыхтоўкі да трансплантатцы, другая — уласна трансплантатцыя донарскай ныркі. Донарам у гэтым выпадку выступіць бацька. Першае аперацыўнае

ўмяшанне ўжо зроблена. Перасадка ж запланавана на кастрычнік. Высокапрафесійная работа ня даўна створанага фонду «Шанц» — гэта шанцы жыць для маленькай дзючынкі. Дабрачынная арганізацыя выдзеліла каля 10 тысяч далараў уласных сродкаў і сабрала ахвяраваньняў на суму 58 тысяч далараў.

Дарчы, падобная аперацыя стане апошняй, якая праводзілася за мажой. Сёлетняй вясной, як вядома, айчынныя спецыялісты правялі першыя дзве трансплантатцыі нырака дзямей.

А вось дзейнасць фонду працягнуцца і наўрад ці калі-небудзь страціць актуальнасць. На працягу першага года работы «Шанц» прыцягнуў сродкі і дапамогу дзецям на суму каля 600 міль рублёў. Галяўным чынам, сродкі накіроўваліся на аплату лячэння — хірургічных ўмяшаньняў — і раэабілітацыйных мераў. Акрамя таго, паводле некаторых бацькоўскіх заяў, аплаваліся дарагія лекавыя прэпараты.

Паводле прывялаў фонду, дапамога аказваецца грамадзянам Рэспублікі Беларусь ва ўзросце ад 2 да 16 гадоў. Захворванні, якія яны маюць, павінны быць вылеч-

нымі, з шанцам на вылячэнне. Вакол фонду ўжо сфарміравалася пэўная група дабрачынцаў — юрыдычных і фізічных асобаў, індывідуальных прадпрыемльшчыкаў, якія даюць ахвяраванні нават без указанна адрасата. Самым перагануўчым ў рабоце «Шанц» сталі вынікі дзвюх буйных кампаніяў на зборы сродкаў для Максіма Нарвычонава (каля 30 тысяч далараў) і Лізы Мароз (каля 58 тысяч далараў).

— Фонд «Шанц» з'яўляецца адзіным буйным фондам у рэспубліцы, які ахвяжыўляе адрасную дапамогу хворым дзецям шляхам прыцягнення грашовых сродкаў ад фізічных і юрыдычных асобаў розных формаў уласнасці, — кажа старшыння Пляччальскага савета Міжнароднага дабрачыннага фонду дапамогі дзецям «Шанц», старшыня праўлення ААТ «Белгазпрамбанк» Віктар Барыска. — Незалежна калі дастатку, у людзях павінна жыць спачуванне. І хоць пачатак работы фонду прыпаў на час панікі з-за сусветнага фінансавога крызісу, быў прайздзейна вярлі шлях, наладжаны першыя добрыя кантакты паміж дабрачынцамі і тымі, для каго іх ахвяраванні прызначаны...

Р.С. Міжнародны дабрачынны фонд дапамогі дзецям «Шанц»
г. Мінск, вул. Прытыцкага, 60/2.
Тэл. 219 93 32.
Сайт: www.chance.by.
Святлана БАРЫСЕНКА.

КІСТА ЯЧЭЧНІКА: «БЕЗ ПРЫМЕТ ЖЫЦЦЯ»

У гэтай немачы вельмі шкодны характар. Да пары да часу кіста ніяк яго не праўляе. Але калі ўжо вырашыць завяць аб сабе, тады трывайцеся!
Кіста можа быць выяўлена ў жанчын у любым узросце, але пасля 40 гадоў верагоднасць захворвання прыкметна ўзрастае.

Кіста яечніка — дабракаснае новаўтварэнне — даволі распаўсюджанае сёння гінекалагічнае захворванне. Па знешнім выглядзе яна падобная на паветраны шарык, напоўнены вадкім змесцівам. У залежнасці ад гэтага змесціва і адрозніваюць віды кістаў — фалікулярныя, кісты жоўтага цэла, эндыметрыюныя і іншыя.

Гэта захворванне вельмі каварнае — на ранніх стадыях кіста, як правіла, нічым сябе не праўляе. Жанчын могуць непакоціць хіба што нязначныя цягнуць болі ў жываце і збоі менструальнага цыкла на 2—3 дні. Таму часцей за ўсё кісты выяўляюцца выпадкова, пры звычайным прафілактычным аглядзе і ўльтразвуковым даследаванням. Вельмі вялікія па памеры кісты могуць сіскаць кішэчнік і мацавы пухы, якія знаходзяцца побач. Таму пазней, па меры развіцця працэсу, паўшаюцца і функцыі гэтых органаў.

Нягледзячы на мінімальныя клінічныя прыявы, кісты могуць даваць дахвалі сур'ёзныя ускладненні. Сярод іх — перакрут ножкі кісты, перараджэнне ў ялажыскую пухліну, беспладнасць, разрыў капсулы кісты пры нагрудцы. Такой нагрудцы могуць стаць заняты спорт, цяжкая фізічная праца, палавы акт і нават стрэс!

Разрыў кісты суправаджаецца хадарактэрнымі сімптомамі:
● інтэнсіўны, раптоўны боль унізе жывата;
● павышэнне тэмпературы цэла да 38—39 градусаў;
● мляоснасць або ваніты, якія не прыносяць палягкі;
● пачашчанае сэрцабіццё;
● напружанне прэядной брушной сценкі.

Калі ўрач дыягнаставаў у вас кісту, падрыхтоўцеся старанна выконваць усе рэкамендацыі па лячэнні. На працягу 2—3 менструальных цыклаў доктар будзе назіраць за «паведзінаю» кісты з дапамогай ультразвукавага даследавання. Адначасова праводзіцца кансерватыўнае лячэнне. Пацярэнткам прызначаюць гарманальныя кантрацэптыўны (садежынальныя разьходжанню пухліні), фізія-ці і голькарэф-лекстэрапію, вітаміны, гамеапатыю.

Звычайна такому лячэнню добра падрадаюцца фалікулярныя кісты і кісты жоўтага цэла. Астатнія, на жаль, трэба апераваць.

Сёння, каб выдаліць кісту, ужо не трэба праводзіць вялікую поласцевую аперацыю. Дастаткова толькі невялікага лапараскапічнага разрэзу ў зоне праекцыі ўтварэння. Такая аперацыя займае прыкладна 30 хвілін і праводзіцца пад масціювым абздольваннем. Раэабілітацыйны перыяд працягваецца 10—14 дзён. Толькі памятайце: з аперацыяй лепш не зацягваць — чым раней яна будзе зроблена, тым меншая верагоднасць ускладненняў.

Пры гэтым немачы нельга праводзіць цэлы ш

дзесяць стагоддзяў нашай архітэктуры на адным сайце!

Беларус Андрэй ДЫБОЎСКІ стварыў унікальную электронную энцыклапедыю нашай архітэктуры, аналагаў якой больш няма ў свеце

«Глобус Беларусі» — гэта ўнікальны сайт у інтэрнэце (www.globus.tut.by). На ім сабраныя практычна ўсе стараыя будынкі Беларусі, якія з'явіліся ў нас да 1939 года. Гэты сайт — найбольш поўны збор нашых архітэктурных помнікаў: 8335 аб'ектаў, 34 тысячы фотаздымкаў. Такага сайта няма больш ні ў адной краіне Еўропы — можа ганарыцца!..

Аднак самае ўнікальнае ў тым, што стварыў гэты рэсурс адзін чалавек — мінчанін Андрэй Дыбоўскі. Ён не гісторык, не мастацтвазнаўца, не архітэктар, а... праграміст. Магчыма, гэта і дапамагло Андрэю дасканала ўпарадкаваць усе аб'екты на сайце ў дакладную сістэму, дзе разбярэцца нават першакласнік.

Калі вы лічыце, што беларуская архітэктура — гэта толькі Мірскі замак і Нясвіжскі палац, то «Глобус Беларусі» стане для вас сапраўднай шчырасцю, каласальным адкрыццём. І нават калі вы назавяце дзясяткі-другі нашых архітэктурных каштоўнасцяў, «Глобус» падкажа вам, куды рухацца далей, што паглядзець наступным разам.

Варта зазначыць, што праект некамерцыйны — Андрэй захапіўся гэтым 8 гадоў таму і па сёння працягвае рабіць гэтую справу на энтузіязме, з разуменнем яе гістарычнай значнасці. Хіба што рэклама на сайце прыносіць нейкую капейчыну.

За гэты час «Глобус Беларусі» стаў найпапулярнейшым архітэктурным рэсурсам, а самога Андрэя нават запрасілі кансультаваць нацыянальны турыстычны конкурс «Спазнай Беларусь». Дзякуючы «Глобусу» некалькі апантаных людзей выкупілі і цяпер аднаўляюць старадаўнія сядзібы. На сайт часта спасылаюцца ў аічынным і замежным друку, прыводзяць з яго прыклады ўнікальнага аічыннага дойлідства. І нават на некаторых сайтах амбасадаў Беларусі ў замежжы ёсць спасылка на «Глобус»!

Адкажце мяне ведаем, якой была беларуская архітэктура ў XIX стагоддзі? З малюнкаў Напалеона Орды, які выявіў на паперы дзясяткі нашых палацаў і храмаў. Я перакананы, што праз сто гадоў уяўленне пра абырсы беларускай спадчыны нашыя нашчадкі атрымаюць з фотаздымкаў Андрэя Дыбоўскага.

Андрэй ДЫБОЎСКІ — чалавек, блізкажэна закаханы ў старадаўнюю беларускую архітэктуру.

ТОП-20 беларускіх помнікаў ад Андрэя ДЫБОЎСКАГА

1. Будслаў, касцёл 1633-1783 г.
2. Гайціонішкі, дом-крэпасць 1613 г.
3. Гервяты, найвышэйшы ў Беларусі касцёл 1899 г.
4. Гродна, фарны касцёл 1678 г.
5. Гродна, Каложская царква 1183 г.
6. Ішкалдзь, касцёл 1472 г.
7. Помянец, Белая вежа 1276 г.
8. Косава, палац 1838 г.
9. Крэва, замак 1338 г.
10. Ліда, замак 1323 г.
11. Мір, замак 1506 г.
12. Мураванка, царква 1524 г.
13. Нясвіж, палац Радзівілаў XVI-XVIII ст.
14. Нясвіж, фарны касцёл 1593 г.
15. Навагрудак, замак XIII ст.
16. Полацк, Спас-Еўфрасіннеўская царква 1128 г.
17. Полацк, Сафійскі сабор 1044-1750 гг.
18. Ружаны, палац Сапегі XVIII ст.
19. Сар'я, царква 1852 г.
20. Сынковічы, царква XVI ст.

«Я зразумеў, што гэта мажліва — аб'ехаць і сфатаграфавачь усё»

— Андрэю, калі вы здзейснілі сваю першую вандруюку па Беларусі?

— Першая паездка з фотаапаратам была ў верасні 2001 года. Скажаце вам цяпер — і сам падымаў рэптан, што літаральна днём сполнілася 8 гадоў... У мінулыя нядзелю я здзейсніў сваю 291-ю паездку.

— Сайт з'явіўся адразу?

— «Глобус Беларусі» пачаў працаваць у кастрычніку 2002 года — праз год пасля першай паездкі. Тады мне наўна падавалася, што інфармацыя ўжо гара, што большасць ужо зроблена. Цяпер я разумею, што гэта была толькі драбніца ад агульнай колькасці — сёння такую колькасць аб'ектаў я праяжджаю за месяц. Я рос разам з сайтам — вывучаў архітэктурныя стэлі, вучыўся вонкава вызначаць зорст аб'екта, пазнаваць у ідэнтыфікацыі вясковым кіназале перабудаваны да непазнавальнасці касцёл... Першапачаткова я карыстаўся акадэмічным «Зборам помнікаў гісторыі і культуры», энцыклапедычным даведнікам «Архітэктура Беларусі». Я на свае вочы бачыў, як састарэлі гэтыя выданні: штосці было зруйнаванае, штосці адноўленае. І зразумеў паступова, якая малая частка нашай даўняй архітэктуры прыведзеная там — толькі каля 30%. Хоць усе асноўныя аб'екты там ёсць.

— У чым сэнс «Глобуса Беларусі»? Якая задача сайта?

— Спачатку я рабіў гэта як дапаможнік для турыстаў — такіх, як я сам. Пасля сфармуляваў канцэпцыю — зрабіць поўны ілюстраваны каталог усіх пабудов Беларусі, узведзеных да 1939 года. Я падыходжу да гэтага энцыклапедычна. Галоўная мэта — усё сфатаграфавачь. У пачатку шляху я зразумеў, што гэта магчыма здзейсніць, і сёння гэтая задача выканана прыкладна на 97%. Апошні год я займаюся тым, што фатаграфую звычайныя жылыя даваенныя дамы. Пераважна мураваныя, дзе ёсць нейкая архітэктурная адметнасць, нейкі дэкор. Гэта усё знаека, змяняе выгляд, перабудоўваецца. Трэба захаваць пераходны выгляд нашай архітэктуры.

— Вы цікавіліся, ці ёсць у іншых краінах Еўропы падобныя сайты ці зборы помнікаў?

— Такага, каб былі сабраны ўсе архітэктурныя помнікі цэлай краіны — няма. Ёсць сайт па Заходняй Украіне, ёсць сайт пра Падмаскоўе, Калінградскую, Пскоўскую,

Наўгародскую вобласці. Аднак там пазначаныя хіба што самыя папулярныя аб'екты — не знайшоў я там нейкіх закінутых капічак ці двухметровыя рэшткі замкавых сценаў. Выстаўляецца зольшшага тэра, што можа прывабіць турыстаў. Ёсць і іншая прычына. Скажам, у Польшчы альбо Чэхіі захавалася настолькі шмат старых аб'ектаў, што зрабіць падобны сайт практычна немагчыма.

Касцёла XVII стагоддзя ў Дэмбраве (Шчучынскі р-н) няма ні ў адным архітэктурным даведніку, а на «Глобусе Беларусі» — ёсць!

«Дзясяткі храмаў на Берасцейшчыне я знайшоў дзякуючы здымкам з космасу»

— Андрэю, апроч зместу вашага сайта, мяне захапіла ягонае дакладнае сістэма, класіфікацыя усіх аб'ектаў па абласцях, раёнах, прызначэнні, архітэктурных стылях, датах пабудовы... Ці адразу прыйшло ўяўленне гэтай сістэмы?

— Амаль адразу, пасля некалькіх першых паездак. Адукацыя праграміста дапамагла ўпарадкаваць усё, групаваць паводле розных прыкмет. Я разумеў, што такая колькасць аб'ектаў павінна быць найдакладнейшым чынам раскладзеная па палічках. Распрацаваў нават спецыяльны камп'ютарныя праграмы, якія дапамагалі мне метадычна высочываць аб'екты, якія яшчэ не трапілі на «Глобус». Напрыклад, калі я еду на Случчыну, я ўводжу гэта ў праграму — і бачу, што там трэба сфатаграфавачь касцёл, там — капіліцу на могілках, там — драўляную царкву... Я магу пэўна сказаць, што хаця і не аб'ехаў яшчэ 100% нашых каштоўнасцяў, але ўсе іх я ведаю, ведаю

большасць з іх былі драўляныя, не надта замочаныя... Аднак ад многіх засталіся адна-двае гаспадарчыя пабудовы: стайны, вазоўня, панскі флігэль... Усё гэта я метадычна адшукваю і наведваю.

— Сучасныя тэхналогіі, кішталь Google Maps (падарэзаныя спадарожніцкія здымкі Зямлі з космасу), вам дапамагаюць?

— Безумоўна! Самае простае — з космасу добра відаць, дзе асфальтаваная дарога, а дзе гравійка. Дзякуючы касмічным здымкам, удаецца пабачыць, ці захавалася на могілках старая капілічка, якая ёсць у апісаннях... Знаходзяцца храмы — дзе кувал блішчыць, дзе выразны чынам ад званічча падае... Такім чынам на Берасцейшчыне мне ўдалося адшукаць дзясяткі храмаў, рэшткі сядзібаў.

— Андрэю, давайце складзём тройку-пяцёрку гарадоў, у якіх захавалася найбольш старой архітэктуры.

— Тут няма сумневаў. Гэта Гродна, Бабурыск, Гомель, Віцебск, Магілёў.

— А Мінск?

— У пяцёрку наша сталіца дакладна не ўваходзіць... У дзясятку — так.

— Чытачоў мы ўжо напужалі: каб паглядзець старадаўнюю беларускую архітэктуру, і 291 паездкі недастаткова. Цяпер давайце супакоіваць і абнадзейваць. З чаго пачаць неспакушанаму аматару даўніны?

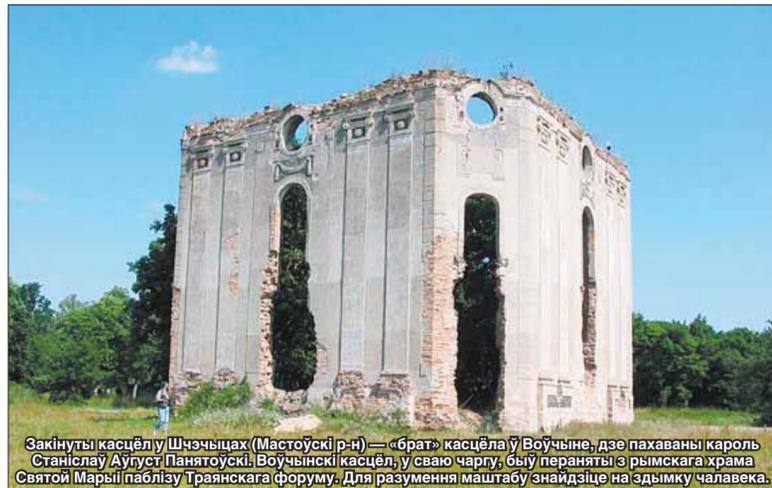
— На «Глобусе Беларусі» ёсць раздзел «ТОП-20» — гэта 20 аб'ектаў, якія, на маю думку, мусяць пабачыць кожны свядомы і адукаваны беларус. Няхай не адразу — а за пяць ці дзясць гадоў. На гэта не трэба шмат грошай і высілках. Далей ёсць раздзел «ТОП-100» — пашыраны спіс. Ёсць дакладны падзел паводле даты пабудовы — вядома, пачніце з перыяду «да 1499 года». Такіх аб'ектаў, паводле маіх падлікаў, 24. Аматыраў готыкі і неаготыкі запрашаю ў адпаведныя раздзелы, для прыхільнікаў стылю барока на сайце сабраны больш за 140 аб'ектаў. Людзей вельмі цікавіць раздзел «Замкі»...

— Паводле вашых назіранняў, ці развіваецца наш унутраны турызм?

— За апошнія некалькі гадоў што-нішто палепшылася. З'явіліся знакі, якія паказваюць, што побач знаходзіцца помнік. Зменшылася памежная зона — стала лягчэй пабачыць многія помнікі. Паціху асфальтуюцца дарогі. З'яўляюцца прыдарожныя кавярні. Модная цяпер з'ява — аграздзібы. Гэта таксама плюс — калі чалавек прывабліваецца адпачынкам «пад даўніну». Ужо ёсць выпадкі, калі прыватнікі выкупляюць стараыя сядзібы, аднаўляюць — і запрашаюць турыстаў. Ёсць фірмы, якія спецыялізуюцца выключна на экскурсіях па Беларусі — і ў сезон адпраўляюць кожныя выхадныя па 5-7 аўтобусаў!.. Памножыцца на колькасць месцаў у аўтобусе — і ўявіце, што адначасова некалькі соцень чалавек трасуюцца цэлы дзень у аўтобусе, каб пабачыць тры руіны, ды яшчэ плаціць за гэта грошы. Гэта радуе мяне і абнадзейвае.

— Андрэю, а як вандруюць беларусы? На гэта трэба шмат сродкаў?

— Некаторыя вандруюць на сваім аўто — некалькі чалавек складаюцца і дзеліць кошт паліва. Сем'яў такіх таксама ездзяць на машынах. Ведаю людзей, якія вандруюць на цыгніках і аўтобусах — і шмат чаго здолелі такім чынам пабачыць!..

Закінуты касцёл у Шчучыцах (Мастойскі р-н) — «брат» касцёла ў Воўчыне, дзе пахаваны кароль Станіслаў Аўгуст Панятоўскі. Воўчынскі касцёл, у сваю чаргу, быў пераняты з рымскага храма Святой Марыі паблізу Траянскага форуму. Для разумення маштабу знайдзіце на здымку чалавека.

ДАРЭЧЫ

Дыбоўскі — старадаўні беларуска-польскі шляхетны род, прадстаўнікі якога вылучаліся і раней. Напрыклад, Бенедыкт Дыбоўскі быў вядомым прафесарам-золагам, актыўным удзельнікам паўстання Кастуся Каліноўскага. Пахаваны ў Львове, а на Байкале ягоным імем названы вялізны карабель.

Пад Дзяржынскім захавалася круглая пахавальня Дыбоўскіх — там спачываюць продкі Андрэя... У інтэрнэце Андрэй знайшоў французца Дыбоўскага, занага даследчыка Афрыкі... У польскім рыцарскім горадзе Торунь захаваны замак Дыбоўскіх... І ў любым гербуўніку вы знойдзце роднавы гербы Дыбоўскіх.

Ёсць такія, якія ездзяць на веласіпэдах і матацыклах...

«Сёння руйнуюцца нават будынкі з Дзяржаўнага спісу...»

— Андрэю, часта мы атрымліваем сігналы з розных куткоў Беларусі пра знічэнне помнікаў архітэктуры. Што з'яўляецца прычынай гэтага?

— Напэўна, бягучы дасць і абыякавасць канкрэтных людзей на месцах. Вядома, мне балюча назіраць, як знікаюць аб'екты, якія я фатаграфавачь яшчэ некалькі гадоў таму... Так, зруйнавалі ўжо некалькі дзясяткаў будынкаў — нават тых, якія прысутнічалі ў Дзяржаўным спісе гісторыка-культурных каштоўнасцяў Рэспублікі Беларусь. Гэта бядка, калі мясцовыя кіраўнікі не разумеюць, што страчаны матэрыяльныя сведчанні гісторыі аднавіць немагчыма. І калі здараюцца такія жудасныя рэчы, як руінаванне цэлай часткі Нясвіжскага замка, што ўжо кажа пра дрэнныя помнікі...

— Андрэю, вы лепш за каго іншага ведаеце нашу архітэктурную спадчыну. Чым нам пахваліцца перад іншымі еўрапейцамі, як завабіць замежных турыстаў?

— Мяне заўжды вабіла дзікая прырода вакол многіх нашых помнікаў архітэктуры. З'яўляецца адчуванне, што усё гэтаг сама, як сто ці дзвесце гадоў таму. Я бываў у розных краінах Еўропы — і там па-іншаму: пракладзеныя сцяжачкі, стаяць будкі з сувенірамі, лавачкі, кавярня. Такія выгоды, безумоўна, важныя для турыстаў. Але іх адсутнасць у нас дадае сваёй непаўторнасці... Чама на кваліфікавана закансерваваныя руіны глядзець цікавей, чым на дыктоўна адбудаваны палац. Як не

адбудоваў Ружаны — гэта ўжо будзе не XVIII, а XXI стагоддзе...

«З чаго б вы як дасведчаны чалавек пачалі аднаўленне нашай архітэктурнай спадчыны?»

— Трэба ратаваць тое, што яшчэ можна ўратаваць. Укладваць грошы ў аб'екты, якія яшчэ «жывыя» — дзе трохі пацэп дах і трэба проста залапаць яго. І вядома, трэба накіраваць максімальныя высілкі на кансерваванне і захаванне для нашчадкаў таго, што маем. Я з сумам канстатую, што мая дачка пабачыць ужо значна менш выдатных помнікаў беларускай нацыянальнай архітэктуры...

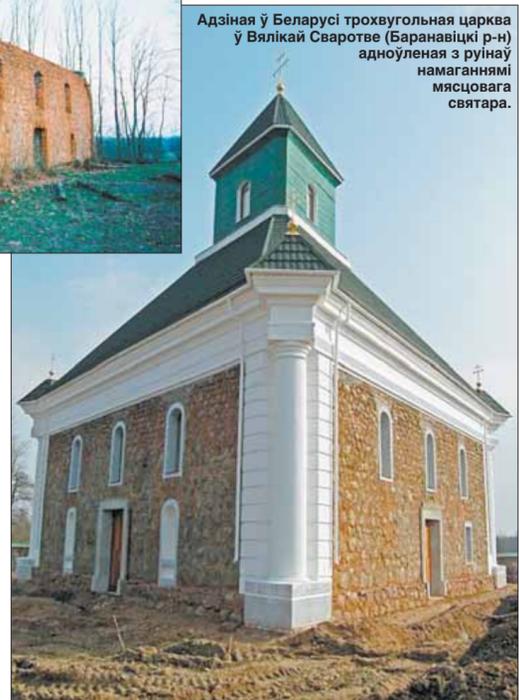
Глеб ЛАБАДЗЕНКА, Фота Андрэя ДЫБОЎСКАГА і Уладзіміра БАГДАНОВА.

ТОЛЬКІ ЛІЧБЫ
120 000 кіламетраў праехаў па Беларусі Андрэй Дыбоўскі
291 паездка спырэбілася на гэта
300 000 фотаздымкаў зроблена за гэты час
1300 чалавек у сярэднім штодня наведваюць сайт «Глобус Беларусі»

Унікальнае надмагілле князёўны Соф'і Патоцкай-Неслоўскай у Росі (Ваўкавыскі раён) можна смела ставіць у адзін шэраг з падобнымі надмагіллямі ў Ватыкане.

Адзіная ў Беларусі трохвугольная царква ў Вялікай Свартове (Баранавіцкі р-н) адноўленая з руінаў намаганямі мясцовага святара.

Ёсць ПРАБЛЕМЫ

— Падчас вандровак у мяне былі пэўныя праблемы з фатаграфаваннем інтэр'ераў храмаў, — кажа Андрэй Дыбоўскі. — Бо гэта сакральны аб'ект, і святары ставяцца менавіта з такога пункту гледжання. Я гляджу на гэта як даследчык — унутраную аздобу таксама трэба фатаграфавачь!.. Каталіцкія святары ставяцца да гэтага больш ляльна. Да таго ж, мітрапаліт Тадэвуш Кандрусевіч ласкава напісаў мне ліст, што ён не супраць такога фатаграфавання. Прасіў я такі дазвол і ў канцэлярыі БПЦ, Папрасілі даць дакладны спіс храмаў, куды я хацеў бы трапіць. Я даў ім спіс з 1500 царкваў. Сказалі — вельмі шмат, нам трэба падумаць. Думаюць дагтуль. А я па-ранейшаму забягаю, фатаграфую і ўцякаю. Так працей, чым кожны раз губляць час, тлумачыць, прасіць... Іншая вялікая бядка апошніх гадоў — стараыя драўляныя царквы сталі абшываць сайдынгам. Гэта жах!.. А святары і мясцовыя ўлада кажуць: так танней і прыгажэй...

Праверана на сабе

Неаднойчы, наведваючы еўрапейскія краіны, я заўважаў, што там вельмі шмат гараджанай карыстаюцца веласіпэдамі як асноўным транспартам. У нас жа ўмовай няма: высокія бардзюры, няма адмысловых дарожак, няма веласіпедных паркоўкаў. Таму навіну пра адкрыццё ў Мінску велатрасы ажно на 26 кіламетраў я ўспрыняў з вялікім энтузіязмам! Пазычыў у калегі на два дні нямецкі горны веласіпед, падбухторыў сваю прычурасную суседку Алёнку класці мне кампанію — і паехаў.

Як аўтааматар, да трасы я вырашыў везці ровар у сваім аўтамабілі — маленькім спартыўным «Фордзіку». Запэцкаў коламі увес «Фордзік», а веласіпед усё ніяк не залазіць! Давялося высунуць прырэзанне кола веласіпэда з багажніка і ехаць так.

Дабраўся да трасы ў раёне Камсальскага возера — там ёсць паркоўка. І...

Як па масле, скажу я вам. Едзеце — і балдзееш!.. Але ўжо праз 500 метраў я збянтэжана спыніўся.

— Канец трасы, — сказаў я Алёнке. — Паехалі, відаць, не ў той бок.

Траса ўпіралася ў брукаванку — і разметка сапраўды сканчалася. Незразумела!

Апошні раз я сяду на веласіпед класе ў сёмым — «Бусел», падараваны бацькамі яшчэ ў першым класе, надзейна вазіў мяне па наваколлях бабулінай вёскі.

— Не, вунь там, за прыпынкам, будзе працяг, — дасведчана сказала Алёнка і не памылілася. Даехалі так ажно да Дражджоў. Я, як непадарытаваны карыстальнік, захацеў піць.

— От бы ўздвож трасы былі фантанычкі з пітной вадой... — задумна паглядзеў я на перасох-

НА МІНСКАЙ ВЕЛАТРАСЕ РАСТУЦЬ ГРЫБЫ І ЕЗДЗЯЦЬ ТРАКТАРЫ!

Карэспандэнт «Звядзды» праехаўся на ровары па сталічнай навінцы

рашыў працягнуць практыкаванні. Паколькі сядзенне спартыўнага вельскага разлічана пераважна на спартсмена, то пэўныя фізічныя нязручнасці ўжо былі...

— Не скуголь, мы ж ваяры!.. — падбадзёрваў мяне мой сябар Лёша, які ўзяў веласіпед у пракаце за 17 тысяч на суткі.

Праехаўся па велатрасе ажно да кальцавой дарогі — там разваротны круг. Не абышлося без пачаснага перашкодаў. У адным месцы пасярод дарожкі стаў... трактар-экскаватар! За стэрном мірна спаў кіроўца. Што праўда, над трактарам працавала аранжавая міргалка. Нашыя абурэнныя рэплікі пабудзілі працаўніка — і ён паехаў. Проста па велатрасе. А мы картэжам суправаджаў яго побач — па пешаходнай дарожцы.

— У яго проста ровара няма, а пакатацца хочацца, — патлумачыў мне Лёша.

У іншым месцы дарожкі роўна на раздзяляльнай паласе мы пабачылі... мухамор. Нехта пазігнаў выкапаў яго ў ялочку непадалёк і ўсталяваў як засцерагалны помнік на нашым шляху.

Аднак самай вялікай перашкодай сталі масточки. Трэба было надзвычай моцным і падрыхтаваным чалавекам, каб з'ехаць на любы з іх, не сплязчы з веласіпэда. А калі жапоўць, то ўніз працаўніка — і ён паехаў. Проста па велатрасе. А мы картэжам суправаджаў яго побач — па пешаходнай дарожцы.

— У яго проста ровара няма, а пакатацца хочацца, — патлумачыў мне Лёша.

У іншым месцы дарожкі роўна на раздзяляльнай паласе мы пабачылі... мухамор. Нехта пазігнаў выкапаў яго ў ялочку непадалёк і ўсталяваў як засцерагалны помнік на нашым шляху.

Аднак самай вялікай перашкодай сталі масточки. Трэба было надзвычай моцным і падрыхтаваным чалавекам, каб з'ехаць на любы з іх, не сплязчы з веласіпэда. А калі жапоўць, то ўніз працаўніка — і ён паехаў. Проста па велатрасе. А мы картэжам суправаджаў яго побач — па пешаходнай дарожцы.

— У яго проста ровара няма, а пакатацца хочацца, — патлумачыў мне Лёша.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА, Фота Аляксея КУЛЬБІЦКАГА.

КАМЕНТАР ПРАФЕСІЯНАЛА «Праекціроўшчыкаў трэба пасадзіць на веласіпед і адправіць па іхняй дарожцы...»

Па аўтарытэтным каментар я звярнуўся да велаамайгара Андрэя КУЗНЕЧЫКА, які ўжо 9 гадоў перасоўваецца па Мінску выключна на веласіпедзе (раней толькі ў цёплым сезон, а зараз і ўзімку).

— Будуйце мінскую велатрасу — вельмі пазігнутая з'ява і агромністы крок наперад, — ацаніў Андрэй. — Я з асалодой выпрабаваў трасу, праехаў ад пачатку да канца. Раней мне даводзілася чуць: нашто будаваць веладарожкі, калі ў нас ніхто на веласіпедзе не ездзіць? Ведаецца, у мінулыя нядзелю я сам здзіўлюся: па новай велатрасе каталіся сотні людзей!.. Падставалі нават такія бабуліныя веласіпеды, якія дзіва я яшчэ едучы!.. Аднак як сталы велаамайгара не магу не зрабіць некалькі заўваг. Дарожка ў многіх месцах зроблена не зручна, а прыгожа. Я б пасадзіў яе праекціроўшчыкаў на веласіпед, разганяў да 25 км у гадзінку — і адправіў бы па дарожцы. Дзе праекціроўшчык лягнецца — там перарарабіць. Бо гэтыя масты — яны напраўду небяспечныя для жыцця!.. Вялікая праблема ў тым, што зрабілі побач пешаходныя сцяжкі, а людзі ўпарта ходзяць па «веласіпеднай» частцы. Я спадзяюся, наша ДАІ правядзе месячнік кіштальту флікернага — каб падвысіць культуру пешаходаў. І вялікі недаход, на мой погляд, у тым, што велатраса не звязана з горадам — яна сама па сабе і сама для сябе. Калі зрабіць да яе правільныя пад'езды з розных раёнаў — упэўнены, многія людзі перасядуць на веласіпеды, і наша экалогія толькі выйграе!..

Натуральны погляд на харчы

Магілёўскія навукоўцы прапануюць вырабляць калінавы слабаалкагольны напой з зёлкамі і снэкі з прарошчанага збожжа.

Новыя распрацоўкі выкладчыкаў Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта харчавання адзначаны ўзнагародамі на міжнародным салоне інвацыяў і інвестыцый у Маскве.

У салоне ўзялі ўдзел 700 арганізацый з усіх рэгіёнаў Расіі і 15 замежных краін, якія прадставілі больш за 1,5 тысячы распрацовак. Прыемна, што сярод многіх іншых узнагароды атрымалі магілёўскія спецыялісты ў справе харчавання: два сябраўныя медалі і спецыяльны дыплом.

Звычайна спажываў і наведвальніку крамаў можа падацца, што ўсе харчы даўно прыдуманы. Хлеб, малако, мяса ў розных варыяцыях — гэтым харчаваліся і нашы продкі.

— Аднак стварэнне новых прадуктаў будзе заўсёды стаяць на парадку дня, — пераконвае прапарктар па навуковай працы Магілёўскага ўніверсітэта харчавання прафесар Аляксандр Акуліч. — Таму што з'яўляюцца новыя віды сыравіны — напрыклад, гатуны пшаніцы і жыта, якія могуць стаць асновай для новых прадуктаў. А таксама з'яўляюцца новыя харчовыя дадаткі.

Гэтыя дадаткі — адметнасць харчоў сучаснага чалавека. Ад захвалення яркім смакам і працяглым тэрмінам захоўвання людзі перайшлі да насарожанасці. Тым не менш, далёка не ўсе харчовыя дадаткі — хімічныя і шкодныя для здароўя чалавека. Натуральныя харчовыя дадаткі і вітаміны ўзбагачаюць прадукты. З іх дапамогай ствараюць прафілактычную ежу для дзяцей, пажылых людзей, прадстаўнікоў самых розных катэгорыяў.

— Сёння ва ўсім свеце павялічылася колькасць захворванняў, асабліва сардэчна-сасудзістых, — звяртае ўвагу на праблему загадкаў кафедры тэхналогіі харчовых вытворчасцяў Валяціна Цімафеева. — Людзі пмаіраюць, і часткова гэта звязана з няправільным харчаваннем. У нас складаная экалагічная сітуацыя, таму вялікае значэнне надаецца прадуктам, якія мы ўжываем. Нам патрэбныя харчы, якія ўзбагачаны бялкінамі актыўнымі рэчывамі, маюць антыаксідантныя ўласцівасці — гэта значыць, запавольваюць працэсы старэння.

СНЭКІ ЗАМЕСТ ЧЫПСАЎ
Сябраўныя медаль атрымала ў Маскве мука з прарошчанага сусідна змолатага збожжа. Прарошчанае збожжа — гэта актуальна і перспектывна, сцвярджаюць навукоўцы.

— У параўнанні з традыцыйнымі, прадукты менавіта з прарошчанага збожжа ўтрымліваюць шмат вітамінаў, фоліевай кіслаты, мікраэлементаў і амінакіслот, але пры ўсім гэтым багаці з'яўляюцца нізкакаларыйнымі, — патлумачыў Аляксандр Акуліч. — Калі ж прарошчанае збожжа яшчэ і пасмажыць, то прадукты з яго маюць прыемны пах і добры смак.

— Найбольшай папулярнасцю на нашых выставах карыстаюцца снэкі з прарошчанага збожжа, — паведамляе аспірантка Ірына Аляксеева. — Гэта прарошчаныя зярняты, сплюсчаныя і пасмажаныя ў інфрачырвовай печцы. Нешта падобнае на шматкі альбо мюслі, але яны маюць смак пасмажанага хлеба. Снэкі падабаюцца тым, хто любіць хрумсець чыпсамі і лузаць семкі. Толькі яны больш карысныя для арганізма.

Ва ўніверсітэце пад кіраўніцтвам Алены Урбанчык працуюць над прадукцыяй хуткага прыгатавання з прарошчанага збожжа. А гатовая распрацоўка ўжо ўкараняюцца на ААТ «Магілёўхлебпрадукт». Праўда, набыць іх у крамах пакуль немагчыма. Гавораць, трэба яшчэ трохі пакачаць да перабудовы абсталявання.

СУПРАЦЬ РАКУ І НІТРАТУ
Да харчовых прадуктаў новага пакалення адносяцца, напрыклад, зборданыя сокі і напоі. Сок буркаю — вельмі каштоўны для чалавека, але ўжываць яго можна толькі як лекі: ён нясмачны, мае аскістыя зямляны прысмак. У Магілёўскім ўніверсітэце харчавання бурчаную соку паспрабавалі надаць высакароднасці з дапамогай малочнакіслай заваскі. У выніку навукоўцы атрымалі смачны напой, які да таго ж валодае антыканцэрагенным, гэта значыць, антыраксідантнымі ўласцівасцямі.

— Гэта даўно забытае старое, — тлумачыць Валяціна Цімафеева. — Раней такія напоі рабілі ў хатніх умовах, звычайна на Валідзьені: зборджвалі сок і ім запраўлялі хрэн. Але сучасную заваску дома не зробіць: гэта бактэрыяльна-актыўная кампазіцыя, дзе прысутнічаюць розныя мікраарганізмы. У працэсе браджэння, дарчы, гэтыя мікраарганізмы з'ядаюць нітраты, іх колькасць значна памяншаецца.

Новае дзіцячае харчаванне ў Магілёве распрацавалі на аснове грышу. Для вытворчасці моруаў прапануюць чарналоўную і чырвоную рабінку і журавіны. З дабаўленнем талінамбуру (зямляной грышы) з'явіцца новая гарбузовае ікра.

Асабліва ўвагу магілёўскія спецыялісты звяртаюць менавіта на гарбузы: танная і распаўсюджаная ў Беларусі агародніна, смачная, багатая на карысныя для сэрца солі калію, але бедная з пункту гледжання вітаміну С. Таму ў гарбузовае павідла дадаюць журавіны і слівы: разам з вітамінамі дадаткамі атрымліваецца выдатны па смаку і карысны для здароўя прадукт.

На Быхаўскім кансервава-агароднінаўсильным заводзе, які абсталяваны сучаснымі тэхналагічнымі лініямі, цыпер укараняюцца і новыя віды прадукцыі: сокі з дабаўленнем вітамінаў абліякі, рабіны, журавін, шыпышны. Распрацоўваецца новае серыя прадуктаў на аснове фасолі. Так што шукайце на паліцах крамаў новыя прадукты.

КАЛІНАВЫ «ВІНТАЖ»
Спецыяльны дыплом маскоўскага форуму атрымала распрацоўка натуральных слабаалкагольных напойў.

— Ёсць тэндэнцыя да павелічэння попыту на слабаалкагольныя напоі, да 6 градусаў мацунку, — расказала намеснік дэкана завочнага факультэта ўніверсітэта харчавання Алена Маргунова. — Цяпер у продажы ёсць толькі падобныя напоі, але на араматызатары і фарбавальнікі. Гэта па сутнасці разведзены спірт, і нічога, акрамя шкоды, яны чалавеку не нясучы.

У Магілёве вырашлі распрацаваць больш карысныя напоі: каб яны ўтрымлівалі мінімальныя алкаголь, а натуральныя кампаненты змякчалі і памяншалі яго ўздзеянне на арганізм.

— Таму мы вырашлі выкарыстоўваць кампаненты з бялкінамі актыўнымі рэчывамі і антыаксідантамі, якія выводзяць з арганізма свабодныя радыкалы, не даюць старэць і павышаюць імунітэт, — растлумачыла Алена Міхайлаўна.

Першая распрацоўка, выстаўленая на маскоўскім форуме, называецца «Прэм'ера класік» і зроблена на аснове вінаматэрыялаў з дабаўленнем вострадарожных зёлкаў. Але потым навукоўцы вырашлі звярнуць увагу на беларускую сыравіну: каліну, якая ўтрымлівае шмат карысных рэчываў — мінералы, вітаміны і амінакіслоты.

Новы напой — вынік браджэння соку каліны першага адціскання. Можна вырабляць яго і проста з дабаўленнем спірту. У Маскве магілёўцы прадставілі калінавы напой «Вінтаж» з дабаўленнем ахіналі для ўзмацнення імунітэту: прыгожы знешні, смачны, і алкаголем аміаць што не адваўцаецца.

— Гэта больш перспектывна, чым мяшаць спірт з кансервантамі і араматызатарамі, — упэўнены спецыялісты. — Мы хочам і надалей выкарыстоўваць лекавыя расліны Беларусі: мяту, мацёрдушку, аёр. Таксама хочам спрабаваць і водарасці. Каб і смачна, і для арганізма максімальна карысна.

ХІМІЧНАЯ АБАРОНА
Кафедра тэхналогіі харчовых вытворчасцяў Магілёўскага ўніверсітэта харчавання прыняло на працу з араматызатарамі і фарбавальнікамі. Што б не было — сокі, слабаалкагольныя напоі альбо кансервы — гэта цалкам натуральныя прадукты. Вядома, што ахова здароўя катэгорыя не забараняе выкарыстанне кансервантаў. Але навукоўцы з Магілёва нагадаюць: раней мы ёлі адзінаццаць харчы з тым жа бензатам, а цяпер ён прысутнічае ўсюды. Калі скасіць, то агульная доза не атрымаецца дапушчальнай.

— Дзіця з'ядае трохі падліўкі на абед, з'ядае пачыненне і цукеркамі, а потым запівае салодкім напоем, а там усюды — кансервант, — каментуе Валяціна Цімафеева. — Тут я ў спецыяліст скажу: у нас і так дастаткова хімічных вытворчасцяў і радыёнукліднаў навокал, нам трэба яшчэ і есці шкодныя рэчывы. Аднак ідэя перавагу натуральным прадуктам: хоць яны і няцяжныя — гэта ўлада у вааша здароўе.

— Я падтрымліваю беларускіх вытворцаў, — скажаў Аляксандр Акуліч. — Набываю толькі айчыныя і малочныя, і мясныя харчы. Я лічу, што яны высокай якасці і ў меншай ступені, чым імпартнае, еўрапейскае і расійскае, утрымліваюць харчовыя дадаткі.

Галюнава парада прафесара Акуліча спажываць: глядзец на склад прадуктаў. І нават калі вы не вельмі разбіраецеся ва ўсялякім Е і складальніках з мурдагелістымі назвамі, вам трэба зраць — выбраць той прадукт, у якім найменш дадаткаў.

— Я дам усім маці практычную параду, — прамовіла Валяціна Цімафеева. — Выпакайце дзіцяці рукі, напрыклад — мазутам, і потым вымыце іх «калай». Чысціна рук дапаможа пераканаць малых у агрэсіўнасці папулярных, але абсалютна некарысных напойў.

— Я б рэкамендавала дзецям піць сок і напоі, якія яго ўтрымліваюць, — дае рэкамендацыю Алена Маргунова. — Больш карысныя за іншыя тыя, што без дабаўлення кансервантаў і стабілізатараў. Але такія натуральныя сокі мала захоўваюцца, нявыгадна для прадпрыемстваў і каштуюць шмат. Таму мы цяпер і распрацоўваем напоі з утрыманнем соку, якія б былі па кішні спажываць і падабаліся дзецям.

У Магілёўскім ўніверсітэце харчавання ствараюць шмат распрацовак па новых прадуктах. Летась 14 практаў укараняў ў вытворчасць. Напрыклад, мяккія сыры, карысны кефір, новыя сокі.

Магілёўскія ўлады надаюць вялікае значэнне распрацоўкам навукоўцаў і як мага хутчэйшаю іх укараненню на прадпрыемствах рэгіёна. У цяперашняй эканамічнай сітуацыі канкурэнцыя абвастраецца, і новыя ідэі па стварэнні неадаржкі і карысных прадуктаў з'яўляюцца добрай зброяй ва ўтрыманні традыцыйных рынковаў збытку і завявае новыя. Спудзіміся, што калінавы напой і прадукты з прарошчанага збожжа хутка з'явіцца па паліцах не толькі айчынных крамаў, але і замежных.

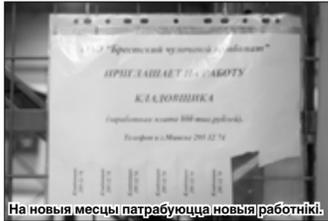
Ілона ІВАНОВА.

ЦІЛОТНАЯ ВЫСТАВА-КІРМАШ АЙЧЫННЫХ ТАВАРАЎ ЗАПРАЦУЕ 3 1 КАСТРЫЧНІКА

Як мы ўжо паведамлялі раней, Міністэрствам гандлю сумесна з дэпартаментам па прадпрымальнасці Міністэрства эканомікі на базе КУП «Мінскі аптвы рынок» на пастаяннай аснове арганізавана выстава-кірмаш для дробнааптовага і рознічнага гандлю таварамі айчынай вытворчасці. Гэта пілотная пляцоўка, за якой у рэгіёнах і сталіцы павінны з'явіцца іншыя. Мэта іх стварэння: забяспечыць, у прыватнасці, магчымасць устаноўлення непасрэдных сувязяў прадпрыемстваў-вытворцаў з прадпрымальнікамі. Працэей кажучы, стварыць для прадстаўнікоў малага бізнесу найбольш спрыяльныя ўмовы пры набываці беларускіх тавараў, наблізіць іх у прамым сэнсе да пакупніка — каб прадпрымальнікам не трэба было ехаць па прадукцыю ў іншыя вобласці. Да 24 верасня на Мінскі аптвы рынок павінны былі заехаць першыя пяць прадпрыемстваў. Раніцай гэтакіх дня карэспандэнты «Звязды» наведвалі выставу-кірмаш.

...Да вёскі Таборы ў Мінскім раёне, дзе размешчаны рынок, ад станцыі метро «Каменная гора» — на экскрэнсій аўтобусным маршруце, які, дарэчы, ходзіць па раскладзе, яздзі хвілін 15. Спыняюцца ён літаральна перад прахадной КУП «Мінскі аптвы рынок». Адразу заўважаем і шылду «Выстава-кірмаш тавараў беларускіх вытворцаў». Значыць, трапілі дакладна па адрасе, смела шыбуём мы на яго тэрыторыю. Аднак праз хвілінку другою аптымізму менее: хоць мы загадзя і высветлілі нумары патрэбных нам гандлёвых боксаў, у якім будынку яны канкрэтна размешчаны — невядома. Ніякіх паказальнікаў няма, на вялікай тэрыторыі практычна няма мінакоў. Сустрэты нарэшце работнік раіць звярнуцца на праходную, дзе нам і паказваюць напрамак руху ўзмах рукі — на той павільён. Перасякаем чыгуначную

ветку, што праходзіць побач з патрэбным нам будынкам, лаўруем сярод фураў і нарэшце знаходзім патрэбнае. Амаль 10 гадзін ранішмаршруце, які, дарэчы, ходзіць па раскладзе, яздзі хвілін 15. Спыняюцца ён літаральна перад прахадной КУП «Мінскі аптвы рынок». Адразу заўважаем і шылду «Выстава-кірмаш тавараў беларускіх вытворцаў». Значыць, трапілі дакладна па адрасе, смела шыбуём мы на яго тэрыторыю. Аднак праз хвілінку другою аптымізму менее: хоць мы загадзя і высветлілі нумары патрэбных нам гандлёвых боксаў, у якім будынку яны канкрэтна размешчаны — невядома. Ніякіх паказальнікаў няма, на вялікай тэрыторыі практычна няма мінакоў. Сустрэты нарэшце работнік раіць звярнуцца на праходную, дзе нам і паказваюць напрамак руху ўзмах рукі — на той павільён. Перасякаем чыгуначную

На новыя месцы патрабуюцца новыя работнікі.

каб мы былі сапраўднымі пакупнікамі, пакуль прадаць нам нічога яна не змогла б — няма пятачка.

Новыя прадаўцоў і пакупнікоў запрашае Мінскі аптвы рынок.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ДЛЯ ВАШАЙ КАРЫСЦІ

Вісіць грыша...
Печаная грыша заўсёды лічылася выдатным сродкам ад кашлю. А кампрэсы з яе адрвару ратавалі ад галаўнога болю і дэрматыту. А ўсё таму, што гэты садавіна змяшчае ўнікальны набор карысных рэчываў.

Грыша — лекавы прадукт. У ёй ёсць эфірныя алеі, якія павышаюць ахоўныя сілы арганізма, дапамагаюць супрацьстаяць інфекцыям і нават змагаюцца з дэпрэсіяй, а таксама арганічныя кіслоты, што палепшаюць працэсы стрававання і абмен рэчываў.

Грышы рэкамендуецца есці ў першую чаргу тым, у каго праблемы з сэрцам. У яе мякаці шмат іюль калію, якія неабходныя для бесперабойнай работы нашага палымнага матара.

Адваіры, кампоты з сушанай грышы багатыя на танны, якія валодаюць вяжучым эфектам, што карысна пры расстройстве кішчачкі. А сакавітыя свежыя плады неабходныя тым, хто пакутуе ад хваробы страўніка. Шмат у грышы макра- і мікраэлементаў, напрыклад жалеза, неабходнага для сінтэзу здаровых крывяных клетак.

Пры анеміі (малакроўі) дыеталагі раіць штодня з'ядаць па дзве буйныя грышы. Іх трэба аблупіць, мякаць размяць з змяшцям, з 2 ч. лыжкамі мёду. Лечыць грыша і востры бронхіт: у шклянцы грышавага соку разведзіце дэсертную лыжку сіропу шыпышны, ліце па паўшыйнікі тры разы на дзень. Дапамагае грыша і пры экзэме, калі яе мякаць рэгулярна прыкладваць да месца запалення.

УДАЧНЫ ВЫБАР
Калі купленныя грышы аказаліся недастаткова спелымі, не засмучайцеся. Адна з асаблівасцяў гэтай садавіны ў тым, што яна даспявае не на дрэве, а ўжо сарванай. Правярць грышу на спеласць можна наступным чынам. Злігчы націсціце вялікім пальцам на плод калі хвосціка. Калі адчуецца мяккасць, значыць, грыша спелая і сакавітая. Калі не, пакладзіце яе ў пакет, закрыйце і пакіньце ў цёплым памяшканні на адзін-два дні. І яшчэ. Добрая грыша, нават не разрэзаная, заўсёды мае тонкі салодакваты пах.

Звярніце ўвагу: у грышы змяшчаюцца вітаміны А, В₁, В₂, Е, Р, РР, С, карацин, фоліевая кіслата, мінеральныя солі жалеза, марганца, ёду, кальцыю, медзі, калію, кальцыю, дубільныя і бялкінавыя рэчывы, клетчатка, эфірныя алеі.

З АНАТУЧЕ

Хваробы аўтамабілістаў

Аўтамабіль — не раскоша, а сродак перамяшчэння, і ўладальніку ўласнага аўта ва ўсім свеце становіцца ўсё больш. Разам з тым, на думку медыкаў, расце і колькасць захворванняў аўтамабілістаў.

Некаторыя аўтамабілісты сцвярджаюць, што за рулём яны адпываюць. Аднак урачы ўжо пераканаліся ў тым, што насамрэч гэтыя людзі знаходзяцца ў пастаянным напружанні, што і становіцца прычынай хваробы.

Астэахандроз, радыкуліт, прастатыт і гемарой — самыя распаўсюджаныя хваробы аўтамабілістаў. З-за працяглага сядзення за рулём у іх адбываецца застой кровазвароту ў малым тазе і пакутоўце ўсе аддзелы пазваночніка.

Наступная група захворванняў звязана з павышанай эмацыянальнай нагрузкай. Пастаяннае напружанне нервовай сістэмы становіцца прычынай сардэчна-сасудзістых захворванняў. У вадзіцельў часта прыяўняюцца збоі сардэчнага рытму, гіпертанія, інфаркты.

Што рабіць, каб не дапусціць з'яўлення гэтых хваробы і тым больш пераходзіць у хранічную форму? Нічога новага пакуль не вынайдзена. Спецыялісты раіць рабіць разнастайныя фізічныя нагрузкі. Штодня выконваць практыкаванні, якія падтрымліваюць у норме сэрца, сасуды і тонус нервовай сістэмы. А акрамя таго, праз кожную гадзіну выходзіць з машыны і рабіць пяціхвілінную гімнастыку.

-2603-

А СИГНАЛІЗАЦЫЯ НЕ СПРАЦАВАЛА

У вёсцы Царкавішча Ушацкага раёна абрабавалі сельскую краму, у якой не спрацавала сігналацыя.

Ночку невядомы зламуў дзвярныя запоры складагоса памяшкання і скраў спіртное, цыгарэты, прадукты харчавання агульным коштам 1,3 мільёна рублёў. Ужо на наступны дзень міліцыянеры вызначылі, што злодзей — 38-гадовы беспрацоўны жыхар вёскі Ідута. Узбуджана крмынальная справа.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ратных метраў чамусьці падаўся нам найбольш «аб'ектывам». Магчыма, з-за таго, што тут ужо былі падключаны тэлефон, працаваў камп'ютар. Наталля Шулпіна пацвердзіла, што надалей з яго дапамогай можна будзе працяраць наўнянасць тавару, рабіць замовы на пэўныя вырабы. Пакуль жа з прадпрыемства завезлі толькі невялікую частку прадукцыі — спадніцы, джэмперы, спартыўныя нагавіцы. Крыху пазней асартымент трыкатажу папоўніцца дзіцячымі рэчамі, сукенкамі, мужчынскімі і жаночымі касцюмамі. Тое, што завезена, складзена ў пакетах на вялікіх металічных сцелажках («вешалкі падвезуць пазней, тады ўвесь тавар развесім уздоўж сценаў бокса»). аднак суразмоўца гатовая прадэманстраваць узоры заўважлівым хоць зараз. Аднак.

Прадавец з ААТ «Палессе» Наталля ШУЛПА: гэтак наш трыкатаж.

Суседні бокс амаль такой жа плошчы аддзелены для ААТ «Стужка». Тут таксама была работніца, аднак, пачуўшы нашы пытанні да паляпярэдняга суразмоўцы, ветліва, але некалькі насцярожана адказала, маўляў, «я вам пакуль нічога скажаць не магу, бо сама нічога не ведаю».

Гандлявае месца, прызначанае для РУП «Баранавіцкае баваўнянае аб'яднанне», самае вялікае па плошчы — амаль 139 «квадратаў». Усё яно на момант нашага наведвання было цалкам пустое, без анікай прыкмет тавару.

А вост сусед — ААТ «Брэсцкі панчошны камбінат» — ужо папсеў не толькі змяніць часовую шылду на больш прэзэнтабельную (з рэжымам працы, кантактаў тэлефонамі ў Мінску і Брэсц), але і развесіць навідоку ўзоры тавару — шарклэты. Праўда, праз кроўты бокасе вялікіх запасаў прадукцыі мы тут таксама не заўважылі. Не атрымаліся пагурыць і кімсы з прадстаўнікоў камбіната. Дарчы, прадпрыемства запрашала на працу кладаўшчыка з заробкам у 800 тысяч рублёў — некалькі тэлефону з замацаванай на дрочце аб'явы ўжо былі адварытыя.

Найбольшая колькасць тавару была ў боксе Баранавіцкай швейнай фабрыкі «Бараўчанка» — частка мужчынскіх касцюмаў была ўжо развешана, вялікая гаралажала прама на падлозе. «Учора да позняга вечара прадстаўнікі

Паперчым!

Агародніна адна — а калы існуе рэцэптаў яе прыгатавання! Прапануем самай арыгнальнай і смачнай варыянтаў фаршыроўкі перцаў.

1. З брынзай і кабачкамі
2 салодкія перцы, 1 памідор, 0,5 кабачка, 100 г брынзы, пятрушка, кроп, зялёная цыбуля, чорны малаці перац.

Прыгатуецца начынку: парэжце невялікімі кубікамі памідор, брынзу і кабачок, перамяшайце, паперчыце на смак. Перцы разрэжце напалам, выдзіліце насенне, нафаршыруюце. Закрыцце кожную нафаршыраваную палавіну ў фольгу. Пакладзіце на бляху ці рашотку, запякайце ў духоўцы 20—30 хвілін. Гатовую страву ўпрыгожце зялёным.

2. З квашанай капустай і мясам
2 салодкія перцы, 100 г фаршу, 200 г квашанай капусты, 1 памідор, зялёная, соль, алеі.

Для начынікі абсмажце фарш, патушыце капусту, нарэжце памідор невялікімі кубікамі. Перцы разрэжце ўздоўж напалам, нафаршыруюце, пакладзіце ў форму для запякання. Дадаць 1/3 шк. вады і 1 ст. лыжку алеі. Запякайце перцы на працягу 30 хвілін, упрыгожце зялёным.

3. З шампінёнамі і рысам
4 салодкія перцы, 300 г шампінёнаў, 2 шк. адваранага рысу, 1/3 шк. натаркаванага сыру, 2 шк. сметаны, 1 цыбуліна, 1 грыбны булённы кубік, алеі, соль.

Грыбы і цыбулю абсмажце, дадайце рыс, пасаліце на смак. Адрэжце ў перцаў верхавіны, выдзіліце насенне, накаліце выдзілкам. Нафаршыруюце і пакладзіце перцы ў форму.

Развядзіце грыбы кубы ў 1,5 шк. вады, змяшайце са сметанай. Заліце перцы, пастаўце ў духоўку на 40 хвілін. За 10 хвілін да гатунацці пасыпце сырам.

4. З кукурузай
4—6 рознакаляровых перцаў (чырныя, жоўтыя, зялёныя), 0,5 бляшачкі кансерваванага кукурузы, 300 г мясновага фаршу, 1 цыбуліна, 1 яйка, свежае зялёнае, 50 г сыру, 1—2 шк. бланда, соль, перац на смак.

У перцаў адрэжце верхнюю частку з пладонькай, гэта будзе накрывка. Выдзіліце насенне. Цыбулю дробна пасячыце, зялёнае вымойце, парэжце. Злучыце зялёнае, цыбулю, кансерваваную кукурузу, яйка і мясны фарш, пасаліце, паперчыце, перамяшайце. Запоўніце перцы начынкай з горкай, зверху пасыпце сырам. Пастаўце ў гарачатрывалую форму, побач пакладзіце накрывкі, заліце любым булёнам на 3/4 вышыні перцаў.

Запякайце ў загадзя нагрэтай да 200 °С духоўцы на працягу 45 хвілін.

РУКА ДЗЕЛЕ

Восеньскія фантазіі

Восень багатая не толькі на ўраджай садавіны і агародніны, але і на яркія фарбы познай лісьціцы і кветак. Захаваць яе прывабнасць можна ў кампазіцыях з сахавецта і рамкі, вяночкі, букеты, пано зрабоду ў самастойна усам не складана.

Напрыклад, калі ў вас многа цікавых фотакартак, выберыце восеньскія пейзажы, змясціце яго ў рамку і зрабіце арыгнальнае аздабленне з галінак і сухіх кветак.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Сканворд з 15 пазіцыямі і 150 словамі для пошуку. Слова ўключаны ў сетку і пазначаны нумарамі 1-5.

Цяльцам давядзецца пацярапець, а Ракі могуць мары пераўтварыць у рэальнасць

У АБЕН. Лавіце імгненне ўдачы і пастарайцеся яго ўтрымаць. Працуеце на свой поспех. У кар'еры зараз пачаўся вельмі адказны перыяд.

ЦЯЛЦЕЦ. Навучанне чаму-небудзь новаму дазволіць не толькі пашырыць даяльцы магчымасці, але і прынесе ўспуэннасць у асабістых сілах.

БЛІЗНЯТЫ. З'явіцца шанец максімальна поўна выкарыстаць свае магчымасці для завяршэння важных і адказных спраў.

РАК. Лепш за моднае адзенне і шыкоўную прычоску вас упрыгожаць такія якасці, як дыпламатычнасць і цярпенне.

ЛЕВ. Не рвіцеся любой цаной дасягнуць жаданай мэты. Чым менш намаганняў будзеце прыкладаць да справы, тым прасцей яна будзе вырашацца.

ДЗЕВА. Можна стаць аб'ектам павышанай увагі — не дазваляйце ніхто перамацаць і празмернай сціпласці перашкодзіць вам атрымаць з гэтага ўсю магчымую выгаду.

Віншум Марыну Мікалаеву ГАТООУЧЫЦ з юбілеем. Прымі ад нас самыя лепшыя пакаданні здароўя, шчасця, радасці і кахання. Неважкоўскія, в. Лінск.

Здарэнне ЗАГАРЭЎС ДАМ...

У Ганцавічах па вул. Чэхава загарэўся прыватны дом. Падчас пажару выбухнуў газавы балон.

ТРАПІЎ ПАД КАМБАЙН

Каля вёскі Кротава Іванаўскага раёна пры ўборцы кукурузы жніяркай камбайна быў траўмаваны мясцовы жыхар — 75-гадовы пенсіянер.

ВЫПІЛА І...

У в. Нечатава Столінскага раёна загарэлася хата.

Калі аператыўнікі пачалі разбірацца, то знайшлі падпальшчыка. Мясцовая 55-гадовая жыхарка многа выпіла і падліпала тую хату.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА. ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

ГАСПАДЫНЯ ОФІСА:

ПАМЭЛА АНДЭРСАН ЦІ «БОЖЫ ДЗЬМУХАВЕЦ»?

Богу на замечку

Шэф не заўсёды заўважае яе прысутнасць на працоўным месцы, аднак абавязкова заўважаць адсутнасць. Яна — яго «правая рука», сакратарка, ці, калі больш правільна, асабісты сакратар.

«ДЗЕЛАВАЯ ЖАНЧЫНА». Практычна ідэальны варыянт для самых патрабавальных начальнікаў. Яна разумная, прывабная, ветлівая, далікатная.

«БОЖЫ ДЗЬМУХАВЕЦ». Жанчына няпэўнага ўзросту, гаварка (да балбатлівасці), няважлівая, наўная.

«ЛАЛІТА». Гэта, як правіла, студэнтка-завочніца ці абітурэнтка-няўдачніца, якая заваліла ўступныя экзамены.

«СУПЕРМАДЗЛЬ». Славянскі варыянт Памэлы Андэрсан у яе лепшыя дні — плацінавая бландзінка з

5 памерам бюсту і нагамі «ад вушэй». Магчымы і іншы тып — эфектная брунетка а-ля Андэжліна Джалі.

Nota bene: любаватца ёй можна толькі на адлегласці. Дастаткова і таго, што пра вас з ёй і так ходзяць плёткі...

«АНТЫКВАРЫЯТ». Рэха савецкіх часоў. Жанчына ва ўзросце, якая «перажыла» на сваёй пасадзе не адзін дзясятак кіраўнікоў і вас перажыве.

Nota bene: заўсёды звяртаецца да яе з павагай, не блытаеце яе імя па бацьку, віншуючы з усімі святамі і дарыце ёй чырвоныя гваздзікі.

«САСТРА-ГАСПАДЫНЯ». Надзея і апора любога кіраўніка, аднадумца і абарона ад любых катаклізмаў.

Nota bene: радуйцеся! З такім асабістым сакратаром вы можаце расслабіцца і ні пра што не клапаціцца — сакратарка з усім справіцца сама.

Утэранный паспорт на імя NAIJ EL HAYEK лічыцца недзействальным.

Ф.СП-1 Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь. АБАНЕМЕНТ на газету ЗВЯЗДА з бясплатнымі ўкладкамі.

Ф.СП-1 ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету ЗВЯЗДА з бясплатнымі ўкладкамі.

СЕННЯ Месяц Першая квадра. Месяц у сузор'і Казярога. Імяніны: Пр. Аляксандра, Ільі, Мікалая, Марціна, Сцяпана.

НАДВОР'Е на заўтра. Геамагнітныя ўзрушэнні. АБЗНАЧАЕННІ: німа прыкметных геамагнітных узрушэнняў.

У СУСЕДЗІІ. ВАРШАВА, ВІЛЬНЮС, КІЕВ, МАСКВА, РЫГА, С.-ПЕЦЬРБУРГ.

Дзеся дзяткі. 1896 год — у Мінску адкрылася тэлефонная станцыя агульнага карыстання.

Чытання дня: «Вучыцца трэба ўсё жыццё, да апошняга дыхання!». Сьонь-Цыц (313-238 да н.э.), старажытнакітайскі філосаф.

26 верасня. 1896 год — у Мінску адкрылася тэлефонная станцыя агульнага карыстання.

28 ВЕРАСНЯ — МІКІТА-ГУСЯТНІК. На Мікіту-гусятніка — 28 верасня — на гусоўных падворках білі выдаваць за лета гусоўку — для свайго стала і на продаж.

Згодна з павяр'ямі, у гэты дзень дамавік насылаў на гусоўку суроку. Калі ж птушка гублялася, гэта лічылі гарэзавым знаменкам.

Звычайна Мікітаў дзень заканчваўся «гусіным сталом», галоўным упрыгожэннем і пачастункам якога быў засмажаны гусак.

Усе частей у адказ на бясплатнае СМС «Ператэлефануй мне», прыходзіць бясплатнае СМС «Пакладзі мне грошы на рахунак».

Усміхніцеся! Тост. — Дык вып'ем за нашых прыгожых дам! Мужчыны і цешчы п'юць стаячы!

Ліст у газету: «У мяне канфіскавалі самагонны апарат, ці магу я атрымаць кампенсацыю ў сувязі са стратай карміцеля?»

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказначце за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Удачы ў розыгрышы!